

ST. OLAV

KATOLSK KIRKEBLAD NR. 5 - 2010

Paven i Storbritannia s. 4

BENEDIKT XVI UTENFOR WESTMINSTER CATHEDRAL 18. SEPTEMBER 2010 FOTO: THEPAPALVISIT.ORG.UK

- Gå på vannet s. 3
- Barnekonsulentpioneren s. 8
- Den åttende dagen s. 10

- Et menneske i Kirken s. 12
- En syndig helgen s. 14
- Kjærlighet i sannhet s. 30

**Balsam
for kropp og sjel s. 38**

Newman, Benedikt og legfolket

Kardinal John Henry Newman er – blant mye annet – en sitatjegers drøm, en mester i å smi formuleringer som setter seg i hukommelsen.

Som «Folk fra Birmingham har også sjel.» «Vekst er det eneste bevis på liv.» Eller den elegante, men akk, så uoversettelige: «To live is to change, and to be perfect is to have changed often.» [«Å leve er å forandre seg, og å være fullkommen er å ha forandret seg ofte.»] Han kan ha adskillig snert: «[Luther] fant de kristne som slaver av gjerninger og regler; han frigjorde dem ved sin lære om troen og etterlot dem som slaver av sine følelser.»

Slike minneverdige utsagn var en frukt av grundige refleksjoner over teologiske og filosofiske sannheter i møte med levdt erfaring, til dels svært smertefull sådan: «På toppen av Peters klippe er det ren og fredfylt luft, men det er en god del romersk malaria ved foten av den.» Sistnevnte skaffet ham – forutsigbart nok – problemer. Noen følte seg truffet.

Min favoritt for tiden er egentlig ikke et sitat, men Newmans referat av en samtale med sin biskop: «Han sa noe slikt som 'Hvem er legfolket?' Jeg svarte (ikke med de ordene) at Kirken ville se tåpelig ut uten dem.» Newman, som helt fra sin tidligste pastorale tjeneste i Den anglikanske kirke hadde en sterk bevissthet om sin prestelige verdighet og kjempet med nebb og klør (han tapte!) for en bispestyrt anglikansk kirke uten innblanding fra politiske myndigheter, ble som katolikk den store talsmannen for legfolkets verdighet og kirkelige kall. Mange av hans nærmeste venner var legfolk, og blant hans mest åpenhjertige brev er ikke rent få adressert til kvinner. Dette er bare et tilsynelatende paradoks, for Newmans omsorg og respekt for legfolket vokste ut av hans pastorale erfaring og varhet for trender i samtiden. Han så at Kirken i møte med den moderne tid rett og slett risikerte å miste

mange av sine troende hvis disse ikke fikk solid utdannelse i troen og et personlig gjennomtenkt forhold til den: «Jeg mener bestemte at den lærrende kirke er mer fornøyd når hun har slike entusiastiske forkjempere rundt seg [...] enn når hun holder de troende borte fra studiet av sin guddommelige lære [...], og krever av dem en implisitt tro på sitt ord, som i de utdannede klasser vil føre til likegyldighet og i de fattigere til overtro.»

En annen som knapt kan sies å ha problemer med sin prestelige identitet, verdighet og tjeneste, er Benedikt XVI. Han opplevde seg kalt til denne tjenesten fra svært ung alder og talte både varmt og klokt om og til prestene under sitt besøk i Storbritannia. Et særlig ettertrykk la Benedikt likevel på legfolkets plass i Newmans kirkelige visjon, i det han understreket alle kristnes felles ansvar for troens fortsatte tilstedeværelse i verden.

I bønnevigilien kvelden før saligkåringen, sa paven blant annet: «En av kardinal Newmans best likte meditasjoner inneholder ordene: 'Gud har skapt meg for at jeg skal tjene ham på en bestemt måte. Han har betrodd meg et arbeid som han ikke har betrodd noen andre.' [...] Ingen som ser med realistiske øyne på vår verden av i dag, kan tenke at kristne har råd til å fortsette med *business as usual*, og iverse den dype troskrisen som har rammet vårt samfunn, eller rett og slett stole på at den verdiarv vi har mottatt av de kristne århundrer, vil fortsette å inspirere og forme vårt samfunn i fremtiden. Vi vet at Gud i tider med krise og uro har reist opp store helgener og profeter for å fornye Kirken og samfunnet; vi stoler på hans forsyn, og vi ber om at han må fortsette å lede oss. Men hver enkelt av oss, i henhold til sin stand, er kalt til å arbeide for å fremme Guds Rike ved å gjennomsyre det jordiske livet med evangeliets verdier. Hver enkelt av oss har en misjon, hver enkelt av oss er kalt til å forandre verden, til å arbeide for en livets kultur formet av

kjærlighet og respekt for hvert enkelt menneskes verdighet. Som vår Herre sier til oss i evangeliet, [...] vårt lys må skinne for alle, slik at de, ved å se våre gode gjerninger, kan prise vår Far i Himmelen» (jf. Matt 5,16).

Og i selve saligkåringssessen, hvor han blant annet fokuserte på ulike aspekter av Kirkens innsats for utdannelse i vid forstand: «Hvilket bedre mål kan religionslærere sette seg enn Den salige John Henry Newmans berømte appell for et intelligent og velutdannet legfolk: 'Jeg ønsker et legfolk som ikke er arrogant, ikke overilt i sin tale, ikke kranglevorent, men mennesker som kjenner sin religion, som går inn i den, som vet akkurat hvor de står, hva de tror på og hva de ikke tror på – som kjenner sin trosbekjennelse så godt at de kan gjøre rede for den, og så mye historie at de kan forsvare den.'»

Verdt å lytte til – også på vår side av Nordsjøen.

Heidi H. Øyma

St. Olav – katolsk kirkeblad hvori opptatt «Klippen» (Midt-Norge, 1950-78), «Stella Maris» (Nord-Norge, 1950-68) og «Broen» (Landsdekkende, - 2009).

Utgis av:
Norsk Katolsk Bisperåd
Nr. 5. 2010, årgang 122 – ISSN 0802-6726
Oslo katolske bispedømme tlf.: 23 21 95 00
Trondheim Stift tlf.: 73 52 77 05
Tromsø Stift tlf.: 77 68 56 04

Adresse:
Akersveien 5, 0177 Oslo
Faks: 23 21 95 01 E-post: kirkeblad@katolsk.no
www.katolsk.no/kirkebladet

Redaktør: Heidi H. Øyma (HHØ)

Redaksjon:
Kristine Dingstad (KD), Sr. Anne Bente Hadland OP (ABH),
Per Einar Odden (PEO)

Fast medarbeider:
Gunnar Wicklund Hansen (GWH)

Nord-Norge-kontakt: Stiftskontoret tlf.: 77 68 42 77

Midt-Norge-kontakt:
Stiftskontoret tlf.: 73 52 77 05, faks: 73 52 87 90

Innfelt forsidesbilde: Babysalve fra Tautra. Foto: St. Olav kirkeblad.

Grafisk utforming: Peter Bjerke

Trykk: JMS Mediasystem **Opplag:** 38 300

Redaksjonsslutt: 05.10. **Deadline for neste nr er 10.11.**

Signerte artikler står for forfatterens regning.

Gaver til Broen fra utlandet:
Sparebanken Pluss, Postboks 200, 4662 Kristiansand

BIC/SWIFT: PLUSNO22 IBAN: NO43 3000 2275 321

Vellykket og inspirerende GÅ PÅ VANNET-seminar

Helgen 20. – 22. august var rundt 80 mennesker fra ulike menigheter og ordenshus samlet på Mariaholm i anledning OKBs seminar om barne- og ungdomsarbeid – GÅ PÅ VANNET.

Seminalet var etter invitasjon fra biskop Bernt Eidsvig, som selv deltok, og målet for dagene var å finne gode, langsiktige og planmessige arbeidsmetoder med tanke på implementering av pastoralplanen for barne- og ungdomsarbeidet i bispedømmet.

De mange og aktive deltagerne – prester, kateketledere, barne- og ungdomskontakter, menighetsrådets representant for barne- og ungdomsarbeidet, ledere for ungdomslag og barnegrupper i menigheten osv. – deltok i workshops, liturgi, menighetsbaserte grupper, foredrag, samtale og debatt. Deltagerne kunne velge blant de følgende workshops: «Å starte barnekor», «Julespill», «Å jobbe på tvers av aldersgrupper», «Katekesemiljø», «Kommunikasjon med ungdom», «Katekese for ungdom etter konfirmasjon», «Adoremus sang», «Ministrantarbeid», «Barnehelg», «Kommunikasjon og samarbeid med foreldre», «Førskolebarna» og «Mellom 1. kommunion og konfirmasjon: ubåtaldere».

Det var en intens og innholdsrik helg, og tilbakemeldingene var gode og inspirerende – blant annet ble det følgende sagt av deltagere på spørsmål om hva de ville ta med seg hjem til sine menigheter etter helgen:

– Vi skal sette i gang med lunsj på lørdagskatekesen nå i høst. Vi vil inkludere foreldrene til å hjelpe til med dette.

– Vi skal ha en ungdomshelg i tilknytning til katekesen vår i høst, og vi vil invitere nabomenigheten.

– Vi skal revitalisere katekesemesen vår. Vi vil samarbeide med det polske barnekoret, slik at det kan bli både polsk, norsk og engelsk sang,

Deltagerne lærer barneklassikeren «Her er mitt øre»

Liturgien sto selvsagt i sentrum på helgen.

Uformelle møter hører med.

– Jeg har lært veldig mye gjennom mange spennende workshops, og har fått utvekslet erfaringer med mange andre.

– Jeg kom ikke med kjempeforventninger, må jeg innrømme, men jeg sitter nå igjen kjempeinspirert etter denne helgen!

Kommisjon for videre arbeid

Biskop Eidsvig kunngjorde ved avslutningsmessen at han på sikt ønsker å opprette en kommisjon for videre oppfølging av Pastoralplanen for barne- og ungdomsarbeid. En slik kommisjon, som eventuelt vil opprettes i nært samarbeid med pastoral- og presteråd,

Det finnes mange gode kristne barneressurser i Norge.

Romina Salazar leder julespillgruppen.

En av de mest populære gruppene fokuserte på bruk av sangboken Adoremus.

vil kunne ta seg av oppfølgingen av menighetenes innsats for å arbeide planmessig med barne- og ungdomsarbeid, inkludert katekese.

I tråd med pastoralplanen planlegges det et nytt seminar med fokus på barne- og ungdomsarbeid, tilsvarende årets arrangement, i 2014.

Marta Bivand Erdal/HHØ

En kirke transparent for Jesus Kristus

Av Andreas Dingstad

Scenen var satt: Pave Benedikts besøk til Storbritannia kom til å bli en stor fiasko, i hvert fall hvis man skulle tro på diverse internasjonale medier. Selv enkelte representanter fra Vatikanet viste mer eller mindre åpent sin engstelse for statsbesøket – som til de grader var omdiskutert både i britisk og internasjonal presse.

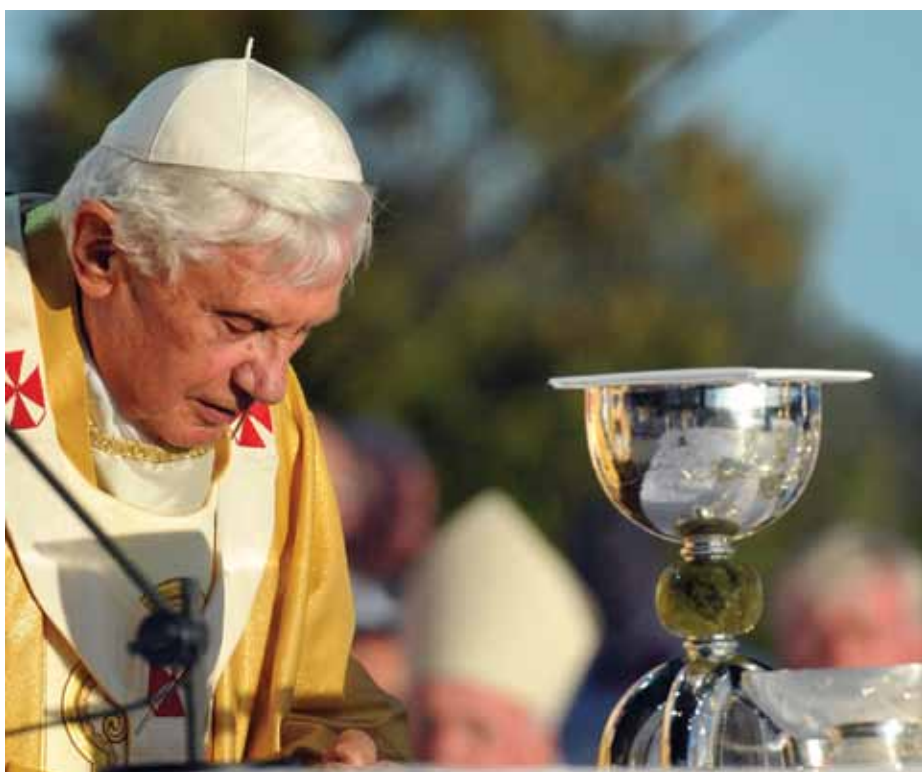
Mediedekningen både før, under og etter har vært enorm, og analysene er mange. Ikke så rart med tanke på at dette var den første paven noensinne til å besøke både Westminster Abbey og Westminster Hall – etter flere hundre år med underliggende anti-katolsk lovgivning og praksis.

Mange selverklærte eksperter spådde at det ville bli vanskelig å fylle opp arenaene under de ulike arrangementene, og at besøket generelt ville bli en katastrofe for Kirken, spesielt sett i lys av kjendisen Richard Dawkins' «Arrest the Pope»-kampanje, som søkte å fremstille Benedikt som «en fiende av menneskeheten» og alle onde tings utspring.

Men selv toneangivende sekulære humanister distanserte seg etter hvert fra kampanjen, beskrevet av humanistmagasinet *Spiked!* som «et korstog mot paven – en omvendt inkvisisjon».

Pave Benedikt på sin side så ut til å ta det hele med stoisk ro, da han på flyet svarte på et spørsmål om hvordan Kirken kan gjøre seg mer attraktiv og troverdig:

Man kunne si at en kirke som først og fremst søker å fremstå som attraktiv, allerede befinner seg på den gale sti, fordi Kirken ikke jobber for seg selv, den søker ikke å øke sine medlemmer for å få mer makt. Kirken tjener en Annen, den tjener ikke seg selv (...), men etterstreber å gjøre Evangeliet om Jesus Kristus tilgjengelig, de store sannheter, kjærlighetens og forsoningens mektige

*kraft som alltid utgår fra Jesu Kristi nær-
vær. I denne forstand søker ikke Kirken
å fremstå som attraktiv, men i stedet å
gjøre seg transparent for Jesus Kristus.*

Disse ordene skulle vise seg å være svært så talende for resten av besøket, hvor høydepunktene var mange.

Budskapet

Katolsk identitet, religionens plass i samfunnet, sekularisering, misbruksskandalene, kristen enhet og ikke minst legfolkets betydning og kall var temaer som gikk igjen under det fire dager lange statsbesøket.

Talen i Westminster Hall – med fire britiske statsministre til stede – var en anledning til å snakke om marginaliseringen av den kristne tro i britisk offentlighet. Øyeblikkets store historiske betydning så ut til å gå norsk presse hus forbi: Det var her Den hellige Thomas More ble dømt til døden for sin lojalitet mot Kirken og ved skafottet sa: «Jeg dør som kongens gode tjener, men først og fremst som Guds.»

Benedikt talte til hele Storbritannia da han sa at «religion er, med andre ord, ikke et problem som lovgiverne skal løse, men en avgjørende bidragsyter til den nasjonale konversasjon». Samtidig fremhevet han – i klassisk Benedikt-stil – at troen og fornuften må utfylle, korrigere og støtte hverandre for å oppnå en helhetlig forståelse av moralske og etiske spørsmål.

Det er snart ett år siden den apostoliske konstitusjon *Anglicanorum Coetibus* ble offentliggjort. Denne muliggjør – gjennom såkalte personalordinaria-ter – at anglikanske biskoper, prester og legfolk kan oppnå full kommunion med Den katolske kirke, og samtidig beholde særskilte anglikanske skikker og liturgi som er i samsvar med katolsk tradisjon. Det anglikanske overhode Rowan Williams – erkebiskopen av Canterbury – skal i følge analytikere ha forsøkt å stanse ordningen, som på tross av pavens utstrakte hånd ennå ikke har ført til noen «massekonvertering» til Roma. Under sitt avsluttende møte med de katolske biskopene av England, Skottland og Wales, oppfordret Den hellige far lederne til

å være sjenerøse med implementeringen av konstitusjonen, en ordning han beskrev som «en profetisk gest» som kan bidra til gjenopprettningen av full kommunion – det primære mål for all økumenisk aktivitet.

Men det var uansett gjensidig glede og bønn om kristen enhet som preget de to kirkelederne under den økumeniske vesperen i Westminster Abbey, hvor Benedikt blant annet refererte til Den hellige Edvard Bekjenneren, som bygde den opprinnelige kirken ved Westminster, og dedikerte den til St. Peter.

Den hellige fars kommentarer på flyet om at misbrukssakene i Kirken «kom som et sjokk», fikk mye oppmerksomhet i media under besøket. Paven uttrykte også her sorg over at

En underrapportert post på programmet var Benedikts besøk til det katolske eldreheimet «Saint Peter's Residence». Det var med fintfølelse solidaritet at paven så vakkert sa at han kom «ikke bare som en far, men også som en bror som kjenner godt både gleden og besværet som kommer med alderen». Samtidig minnet han både beboerne og storsamfunnet på at omsorgen for samfunnets eldste «ikke bør betraktes mest som en sjenerøs handling, men som en tilbakebetaling av en taknemlighetsgjeld».

Protestene

Den mye omtalte «Protest the Pope»-demonstrasjonen gikk av stabelen i London lørdag den 18. september, og talte mellom 7–10 000 mennesker.

Etterdønningene

Undersøkelser har vist at et flertall av britene i utgangspunktet brydde seg lite om statsbesøket, men medierapportene tilsier at det allikevel gjorde inntrykk, og at folk flest sitter igjen med mye å tenke på. Isteden for det ofte tegnede mediebildet av den gamle, fordømmende og reaksjonære «Guds rottweiler» – en kirkeleder på kollisjonskurs med sekulære britiske verdier – hørte britene en mild, fredelig og høflig mann som kom med et budskap om fred og harmoni – og ba nasjonen om aldri å glemme sine kristne røtter.

David Cameron sa det slik i sin avskjedstale: «Du har talt til en nasjon med seks millioner katolikker, men du har blitt hørt av en nasjon med over

Bønnevigilien i Hyde Park

I anledning pavenes ankomst, arrangerte erkebispedømmet Glasgow en stor parade.

Pavemobilen i The Mall, London.

Kirkens ledelse ikke har vært «tilstrekkelig oppmerksomme og raske og besluttomme nok i iverksettelsen av nødvendige tiltak». Den hellige far hadde også på denne utenlandsreisen et privat møte i nuntiatoret med fem overgrepsofre. Tidligere samme dag forsikret han at Kirken gjør alt som står i dens makt for at rettferdigheten skal skje fyldest overfor «de prester og ordensfolk som står bak disse uhyrlige forbrytelsene».

Kontrasten var stor sammenlignet med de over 250 000 menneskene som samtidig møtte opp i byens gater for å få et glimt av «popemobilen», og de rundt 80 000 som fylte Hyde Park senere på kvelden under bønnevigilien i anledning saligkåringen av kardinal Newman.

Demonstrasjonene i Skottland skal for øvrig ha blitt avlyst grunnet manglende interesse. I Edinburgh møtte det kun opp 60-80 personer – ledet av den ekstreme protestanten Ian Paisley.

60 millioner innbyggere.» Den ferske statsministeren la til: «Du har virkelig utfordret hele landet til å sette seg opp og tenke, og det kan bare være av det gode.» Samtidig har både sekulære og katolske journalister latt seg imponere over Benedikts evne til å fremføre et radikalt og utfordrende budskap i en høflig og ydmyk form.

«Bær vitne om hellighetens skjønnhet, sannhetens herlighet og gleden og friheten som fødes gjennom relasjo-

Reisen var et offisielt statsbesøk, og dronning Elizabeth tok imot i Skottland.

Jack Sullivan, som ble helbredet på forbann av John Henry Newman, gjorde diakontjeneste i saligkåringssmessen.

nen til Kristus,» oppfordret paven i sin preken i Westminster Cathedral. På tross av hans advarsler om at Kirkens mål ikke er å fremstå som attraktiv i verdens øyne, er det fra et «informasjonssynspunkt» allikevel gledelig å se hvordan Kirken under besøket nettopp fulgte pavens oppfordring: gjennom den høytidelige liturgien i Westminster Cathedral, de 80 000 troende i total stillhet foran alterets sakrament i Hyde Park, unge katolikkens entusiastiske mottagelse av Den hellige far, og ikke minst saligkåringen av kardinal Newman i Birmingham.

Den 83 år gamle paven har flere ganger omtalt Kirkens rolle i dagens Europa som en «kreativ minoritet». Det var denne minoriteten, sammen med det britiske vertskapet, som gjorde det fire dager lange besøket til en stor gledesfest. Samtidig sitter de rundt 5,3 millioner katolikker i Storbritannia igjen med en helt ny selvtillit og stolthet over sin katolske tro, og er – sammen med de som fulgte begivenhetene på internett – på nytt kalt til å leve den ut i sine daglige liv.

Saligkåringssmessen for Newman

i Glasgow

I Glasgow

Utenfor Westminster Cathedral

Med Rowan Williams, anglikansk primas.

Folkeliv i Hyde Park

I Westminster Hall, paven beundrer hornblåserne i det høye.

BOKHØSTEN – ST. OLAV FORLAG

• tro
• tanke
• teologi
• tradisjon

Müller, Pater Olav:

Pateren dypper pennen – katolsk skjemt og alvor

P. Olav Müller deler anekdoter og milepeler fra sitt lange presteliv, begivenheter som – særlig i ettertid – kaller på den glade latter. I bokens andre del presenteres et utvalg fra hans skattkammer av foredrag og andre skrivelser. Kr 25 per bok går til Caritas Norge!

360 sider – Innbundet

ISBN 978-82-7024-227-6 – **Kr 298**

Bianchi, Enzo:

Hvorfor be, hvordan be

Bønnen er troens uttrykksevne, dens talemåte. Derfor er det dramatisk at det mest utbredte problem i dag ikke handler om hvordan man skal be, men hvorfor. Den personlige bønn er i ferd med å dø ut, hevder den katolske prioren for det økumeniske Bose-klosteret i Italia, som har blitt et kraftsentrum for åndelig fornyelse i Europa. Oversatt av Ståle Wilhelmsen.

112 sider – Innbundet

ISBN 978-82-7024-225-2 – **Kr 298**

Burrin, Angela M:

Barnas egen bok til førstekomunion

En nydelig illustrert gavebok/minnebok til førstekomunion. Her kan barna lime inn bilder, skrive gjesteliste osv. fra den store dagen. De presenteres for utvalgte bibelhistorier med eukaristiske motiver, samt de mest sentrale bønnene.

46 sider – Innbundet

ISBN 978-82-7024-226-9 – **Kr 149**

Trevor, Meriol & Caldecott, Léonie:

John Henry Newman

– de tvilendes apostel

En kort, men allikevel grundig innføring i kardinal Newmans liv og virke, fra Catholic Truth Society. Inneholder også et utvalg bønner og betraktninger av den store teologen, som ble saligkåret av pave Benedikt XVI i Birmingham 19. september 2010. Oversatt av Ståle Wilhelmsen.

134 sider – Heftet

ISBN 978-82-7024-228-3 – **Kr 149**

Kempis, Thomas a:

Kristi etterfølgelse

Den flamske augustinermunken Thomas a Kempis var en av senmiddelalderens aller fremste forfattere av oppbyggelig litteratur. Nest etter Bibelen har *Kristi etterfølgelse* vært den mest utbredte åndelige bok i vår kultur. Liten og hendig størrelse, med gullpreg og leseband – og bibelreferanser i tekst og indeks. Oversatt av Jeanne Wreden.

334 sider – Innbundet

ISBN 978-82-7024-223-8 – **Kr 198**

Kommer før jul:

Pave Benedikt XVI:

Apostlene og Kristi første disipler – et blikk på Kirkens første tid

Pave Benedikt XVI's onsdagskatekeser om Kirkens første tid. De første av disse 31 katekesene omhandler Kirkens opprinnelse og mysterium – samt forståelsen av fellesskapet, tradisjonen og suksessjonen. Derest tegner

paven portretter av de tolv apostlene. Katekeserekkene avsluttes med små portretter av andre betydningsfulle bibelske personer i Kirkens første tid. Oversatt av Ståle Wilhelmsen.

208 sider – Heftet

ISBN 978-82-7024-231-3 – **Kr 198**

Pave Benedikt XVI:

Kirkefedrene – fra Klemens av Roma til Augustin

Pave Benedikt XVI's onsdagskatekeser om de første kirkefedrene, frem til Augustin, holdt fra mars 2007 til februar 2008. Den hellige far portretterer 26 kirkefedre – deriblant Klemens av Roma, Justin Martyr, Ireneus,

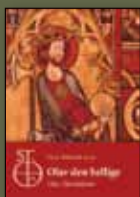
Origenes, Tertullian, Gregor av Nazianz, Gregor av Nyssa, Johannes Kryssostomos, Ambrosius, Hieronymus og Augustin. Oversatt av Maria Junttila Sammut.

248 sider – Heftet

ISBN 978-82-7024-233-7 – **Kr 198**

Müller, Pater Olav:

Olav den hellige – Olav Haraldsson

Picuspater Olav Müllers populære biografi (1993) om Olav den hellige – nå i ny design. Utgivelsen er et samarbeid med Maximillian Kolbe Utgivelser.

103 sider – Heftet – 978-82-7024-236-8 – **Kr 129**

Müller, Pater Olav:

Saint Olav – King of Norway

P. Olav Müllers olavsbiografi i engelsk oversettelse av Brian McNeil (1993) – nå i ny design. Utgitt i samarbeid med Maximillian Kolbe Utgivelser.

103 sider – Heftet – 978-82-7024-237-5 – **Kr 129**

Barnekonseptpionéren

Av Ragnhild Helena Aadland Høen

For første gang er en person blitt ansatt for å jobbe med katolsk barnearbeid på nasjonalt plan. Møt Sunniva Vang Kristiansen, Norges første katolske barnekonsept.

– Hva kan jeg gjøre for dere, spør Sunniva Vang Kristiansen (32) når hun i disse dager ringer rundt til mange av landets katolske menigheter.

– Jeg kommer til å ta kontakt med menighetene for å høre hva jeg kan bidra med i menighetenes eget barnearbeid, forteller Kristiansen.

Viktig søndagsskolearbeid

Det er første gang Norges Unge Katolikker (NUK) ansetter en person for å arbeide med barnearbeid. I første omgang er stillingen en toårig prosjektstilling, der den tyske organisasjonen Bonifatiuswerk bidrar med rundt halvparten av lønnen.

– Engasjementet for ungdomsarbeid og større barn har vært stort i NUK og i Kirken. De fleste menigheter har et godt katekeseopplegg fra åtte år og oppover, men mye kan også gjøres for de yngre barna, sier Kristiansen.

Hun brenner spesielt for at alle menigheter skal komme i gang med Ordets liturgi for barn, ofte kalt Evangelieforklaring eller Søndagsskolen. I samarbeid med blant annet Kateketisk senter skal hun være med på å arrangere søndagsskolekurs på både nasjonalt og regionalt plan.

– Søndagsskolen er en integrert del av messen. Det er en fullverdig Ordets liturgi der barna får Evangeliet formidlet på en måte som svarer til forutsetningene deres. Du legger til rette for at barna får delta i messen og kan få et levende møte med Jesus Kristus. Samtidig bygges det fellesskap og viktige vennskap mellom barna i menigheten, sier barnekonseptent.

Foto: Ragnhild Helena Aadland Høen

– Det er et stort behov for trosformidling og katekese i dag, men kun undervisning er ikke lenger nok. Det trengs et personlig møte – mellom mennesker og med Kristus. Vi må gi barna gode rollemodeller og en mulighet for å oppleve fellesskap og vennskap med andre katolske barn, mener Sunniva Vang Kristiansen, nyansatt barnekonseptent i Norges Unge Katolikker (NUK).

På Kateketisk senterers hjemmeside, www.katekese.no, ligger det ferdig utarbeidede opplegg for Ordets liturgi for barn.

– De tre siste årene har vi vært åtte - ni søndagsskolelærere som har laget tre årssett med søndagsskoleopplegg for hver eneste søndag og de viktigste høytider. Oppleggene er veldig enkle å bruke, også for nybegynnere.

Styrket trosformidling i familien

Et annet viktig tiltak for de minste barna er utdeling av barnebibler til fireåringer i menigheten.

– Ingenting kan erstatte den trosformidlingen som skjer i hjemmet, derfor er det så viktig at menighetene gjør alt de kan for å hjelpe foreldrene. 4-årsbibelen er et helt konkret, avgrenset tiltak som gir evige resultater. Det hjelper foreldrene å komme på banen

og formidle Guds ord til barna sine, sier barnekonseptent.

Et tredje konkret forslag til menighetene er at de begynner å informere om dåpsklubben Katolsk Tripp Trapp overfor alle dåpsforeldre. Katolsk Tripp Trapp er en bokklubb som Det kateketiske senter og IKO-Forlaget har utviklet sammen.

– Tripp Trapp er en fin faddergave. Det finnes fine brosjyrer om Tripp Trapp som man kan dele ut til dåpsforeldre og faddere. Biskop Bernt Eidsvig anbefaler alle dåpsforeldre å melde barnet sitt inn i Tripp Trapp. Du kan lese mer på www.katekese.no, forteller Kristiansen.

Familien som kirke

Barnekonseptent er opptatt av å få mer fokus på familiene i trosformidlingen. «Hjemmet utgjør liksom en kirke, og i denne må foreldrene, gjennom ord

og gjerninger, bli troens første vitner for sine barn.» sier Det annet vatikankonsil.

– Familiene er den lille kirken. Det betyr at vi må få foreldrene på banen og vise dem hvordan de kan gi troen videre til barna sine. Det handler om å leve ut troen, og betydningen av så enkle ting som bordbønn, aftenbønn, rosenkransbønn, messedeltakelse og at man markerer høytidene i hjemmet. Det er ikke avansert og vanskelig, alle kan få det til! oppfordrer Kristiansen.

Hun anbefaler også menighetene å satse på småbarnstreff og dåpstreff, der foreldrene knytter relasjoner til menigheten og til andre foreldre, på tvers av nasjonale grupper. Dåpstreff er blant annet prøvd ut med hell i St. Hallvard menighet i Oslo. Året etter dåpen inviteres alle barn med søsken og foreldre til et dåpstreff i kirken.

Oppsplittede familieliv

– Det er viktig å få i gang *familiearbeid* i menighetene, i samarbeid med aktive foreldre. I dag har familier så lite tid sammen, de har en oppsplittet hverdag og er mye fra hverandre. I helgene trenger de å få være sammen, fremhever Kristiansen.

Aktuelle eksempler på familieaktiviteter kan være familiedager eller familiekor der man synger sammen uansett alder.

– I St. Paul skal vi for eksempel ha en familiedag i forbindelse med Hellige tre kongers fest, der vi skal ha felles måltider, familiekor, hobbyaktiviteter, leker i gymsalen og juletreff. Lørdagsmessen blir «generalprøve» før familiekolet deltar i høymessen søndag. Slike prosjekter er det mange menigheter som er i gang med allerede, så noe av min jobb blir å samle sammen erfaringene og lage en ressursbank der menighetene kan ha nytte av hverandres erfaringer med barne- og familiearbeid.

Familieleir

NUK arrangerer familieleirer hver sommer, og barnekonulenten skal bidra i leirkomiteen.

– Erfaringen viser at familieleirene er utrolig viktige for barna i forhold til det å få katolske venner og bygge en katolsk identitet. Det gjør det lettere for dem å være katolikker, rett og slett. Når de blir eldre, tør de å reise alene på NUKs barneleirer fordi de allerede har venner der som de er blitt kjent med på familieleirene, sier Kristiansen.

Også foreldrene rapporterer om godt utbytte av leirene.

– De inspirerer hverandre og plukker opp ideer fra hverandre. I år ble vi for eksempel alle inspirert av en mor som fortalte om hvordan de ber rosenkransen sammen som familie. Barna hennes elsker det. En far med en åtte år gammel sønn fortalte om hvordan han leser dagens messetekster høyt på sønnens sengekant hver kveld, og så snakker de sammen om dem. Det er nettopp slike konkrete, gjennomførbare ideer som dagens foreldre trenger, ting som fungerer i våre travle hverdager.

Pastoralplanen

I fjor kom det en «Pastoralplan for barne- og ungdomsarbeid i Oslo Katolske Bispedømmes menigheter». Planen sier noe om hvilket tilbud til familier, barn og unge som menighetene skal ha og hvilke de bør ha.

– Gjennom Pastoralplanen har menighetene fått mange gode retningslinjer og ideer. Det er den enkelte menighets ansvar å følge opp Pastoralplanen, men jeg som barnekonulent er her for å hjelpe dem med det. Jeg skal være en koordinator, en kontaktskaper mellom personer som kan være til hjelp for hverandre.

Fortsettelsen

Barnekonulentstillingen kom i stand fordi ivrige krefter innen NUK var både visjonære og kreative nok til at de greide å fremskaffe økonomiske midler til en prosjektstilling i 80 prosent.

– NUKs avtroppende leder Jardar Maatje var én av dem som gjorde et godt lobbyarbeid i Tyskland, og fikk Bonifatiuswerk med på et spleiselag. Uten støtten fra Bonifatiuswerk hadde

Den nye barnekonulenten brenner spesielt for at alle menigheter skal komme i gang med Ordets liturgi for barn, også kalt Søndagsskole. – Det er en fullverdig Ordets liturgi der barna får Evangeliet formidlet på en måte som svarer til forutsetningene deres, sier hun.

ikke denne stillingen vært mulig. Kan-skje det kan komme så gode, konkrete resultater ut av denne prosjektperioden at NUK kan få en barnekonulent på varig basis? Det hadde vært kjekt. Barna i Norge trenger det, sier Sunniva Vang Kristiansen.

Sunniva Vang Kristiansen

- Gift, tre barn.
- Er i permisjon fra lærerjobben ved St. Paul skole for å være barnekonulent i Norges Unge Katolikker (NUK) i to år.
- Utdannet grunnskolelærer med fordypning i drama.
- Er i gang med katolske studier ved Menighetsfakultetet (MF).
- Har dirigert barnekor i sju år og vært søndagsskolelærer i seks år.
- Har kontorplass i St. Paul menighet.

sunniva.vang.kristiansen@katolsk.no,
mob. 45 61 81 07

BONIFATIUSWERK

Prosjektstillingen som barnekonulent er gjort mulig takket være støtte fra Bonifatiuswerk, som samler inn penger fra katolikker i Tyskland til medtroende i den katolske diasporaen. Siden 1974 har Bonifatiuswerk støttet Kirken i Norden. I 2009 støttet de 26 ulike prosjekter i Norden, mange av dem i Norge. Svært mange tiltak ville vært umulige uten denne hjelpen. Les mer i Broen nummer 5-2009 og på www.bonifatiuswerk.de.

Foto © Shutterstock.com

Sabbaten og Den åttende dag

Av br. Haavar Simon Nilsen OP

I fjor sendte biskopene i Norden ut en felles uttalelse om helligholdelsen av søndagen, der de oppmuntrer og formaner til å ivareta søndagens sakrale karakter. Men selv om vi som katolikker har en forpliktelse til å gå til søndagsmesse, kan ikke dette styres av ytre reguleringer, og brevet understreker dette ved å spørre: «Hvordan kan en innbydelse bli til et påbud? Hvordan kan vår tro overhode være levende og spontan, når den reguleres av bud og påbud?»

Messeplikten er en måte å understreke at søndagens gudstjeneste er viktig og vital for våre liv. Men hva er dette viktige og vitale? Hvordan kan vi nære og stimulere vår tro slik at vi stadig kommer i hu å vende oss mot vår tilværelses dype kilde? For å komme nærmere dette, skal vi nå se på utgangspunktet for vår helligdag, nemlig sabbaten, og vi skal se på hvordan Kristus knytter sammen sabbaten i Det gamle testamentet med søndagens betydning for hver enkelt kristen, og for hele Kirkens fellesskap.

Den sjuende dag

Vår tanke om søndagen er ofte forankret i tanken om dagen for Jesu oppstandelse, det vil si dagen etter jødernes sabbat, uten at vi nødvendigvis ser den dypere sammenhengen mellom disse to dagene. Men om vi tenker etter, er det lett å se at vår egen hviledag har sitt utgangspunkt i selve skapelsesberetningen. Gud skapte verden på seks dager, men den syvende dag lyste han hellig.

Vi ser hvordan Gud fra opphavet av både skapte og organiserte selve tiden. For de kristne i dag, som for det gamle Israelsfolket, er tiden derfor ikke en profan, sekulær virkelighet, et tomrom som mennesket må fylle; nei, tiden er skapt av Gud og en gave som er gitt mennesket å disponere etter Guds eget mønster. Det er en tid for alt, som Forkynneren så poetisk sier det (kap 3,1-8).

En vital aktivitet

Ordet sabbat betyr direkte oversatt å holde opp med, å hvile. Dette er altså dagen da all «produksjon» legges ned, det er dagen for fravær av arbeid, en tid for ikke-produksjon. Men i motsetning til mennesket, som i det tredje bud blir bedt om å holde hviledagen hellig, «arbeider» likevel Gud selv, i

og med at han velsigner denne dagen. Sett i en større sammenheng ser vi at Guds velsignelse er noe som blir framhevet i nær i nær sagt all liturgisk feiring. Når vi for eksempel feirer messen og innleder de eukaristiske bønner med å si «...en frukt av jorden og av menneskets arbeid», ser vi at det handler om to sider. Den ene siden er det vi selv yter, det vi bidrar med (vårt arbeid). Den andre er det vi mottar, det Gud selv gir, i dette tilfelle som frukter av jorden. All liturgi avsluttes alltid med velsignelsen, det vil si med det mennesket selv ikke kan skape eller yte ut fra seg selv. Velsignelsen viser dermed til menneskets avhengighet til Gud.

Mange steder i Bibelen finner vi eksempler på Guds velsignelse, og de følger ofte det samme skjema; det handler om jordens fruktbarhet, det som sikrer vårt eksistensgrunnlag, det handler om å bli fridd fra undertrykkelse og slaveri, og det handler om å bli bevart fra ulykker og det onde. Når disse velsignelsene så og si regner ned over Guds folk, ligger det implisitt i dette at menneskets herredømme over jorden, og dermed over vår egen eksistens, ikke er absolutt og endelig. Guds folk tar sin tilflukt til sin Herre, og det som er gitt mennesket, tilbakeføres til sin egentlige eier, Gud selv.

Når sabbaten er en velsignelses dag, da vil det også si at denne dagen innebærer alt det som her er nevnt. Denne dagen er en ny start, en «reset», en nullstilling hvor alt begynner på nytt. Når sabbaten, den syvende dagen i skapelseshistorien, videreføres, da videreføres også på sett og vis selve skapelsen; vi får en ny begynnelse, en ny start, en ny sjanse, en restitusjon av jorden og av mennesket. Vi forholder oss altså så og si til to slags tider, to slags aktiviteter. På den ene siden har vi den type aktivitet som består av produksjon eller fabrika-

vi et ansvar for å nære vårt åndelige liv, og liv kan bare leves i fellesskap. Dette vitner selve Treenigheten om, og Kristus selv viste oss dette ved sitt nære fellesskap med apostlene.

Hviledagen er tiden for å gi Gud rom til å virke i dypet av mennesket. Ofte ser man blant troende en tendens til å føle hviledagen som en plikt, en moralsk forpliktelse som sier at man skal hvile på helligdagen. Men Guds bud sier det motsatte. Vi er kalt til å helliges på hviledagen. Det vil si å gi Gud rom til å virke i mennesket og

Vi er kalt til å helliges på hviledagen. Det vil si å gi Gud rom til å virke i mennesket og gi det som vi ikke kan gi oss selv.

sjon, der vi dyrker vårt brød og tjener vår neste, og på den andre siden har vi en helt annen type aktivitet der vi lar Guds velsignelse virke i oss. Vi kan kalle det den vitale aktivitet, tiden der mennesket ikke handler, men der Gud selv handler med mennesket, en velsignelses aktivitet.

Den åttende dag

Om vi ser fram mot Kristus fra dette gammeltestamentlige perspektivet, er det ikke vanskelig å se hvordan Krisus er fullendelsen av Guds velsignelse. For om Det gamle testamentet er forbildet og profetien om det som skulle komme, er Guds frelsesverk i Kristus oppfyllelsen. Løftene om jordens frukt blir nå Kristus selv, den førstefødte blant de døde, og den endelige utfrielsen fra døden og alt ondt. Den sjuende dagen der Gud hvilte, blir til den åttende, evige dag der mennesket blir Guds barn og får del i hans evige liv.

I Lukas-evangeliet (kapittel 13) leser vi om synagogeforstanderen som bryskt sier: «Det er seks dager til å arbeide på. Da kan dere komme og la dere helbrede, men ikke på sabbaten.» Kanskje blir det nå lettere å forstå hvorfor Jesus stadig helbreder nettopp på sabbaten. Det er jo selve dagen for Guds helbredelse og velsignelse! Det er denne kilden vi vender oss til når vi som menighet kommer sammen og feirer Herrens dag. Som kristne har

gi det som vi ikke kan gi oss selv. Vi er kalt til å gå inn i vår egen tomhet, i vår avmektighet, vår indre ørken og stillhet, for der å finne den kilden til liv som ikke har sitt opphav i oss selv, men i Kristus, livets kilde. Å komme sammen til søndagsmessen er den felles erkjennelsen av vår lengsel og vårt fundamentale behov for Guds nærvær og velsignelse.

Mange kjente mystikere har forstått og erfart den eksistensielle nødvendigheten av å la Gud få del i vårt indre, og dette finner vi blant annet uttrykt hos Charles de Foucauld (grunnleggeren av Jesu små brødre og søstre) når han så enkelt beskriver denne grunnleggende dimensjon:

En time om dagen

En dag i uken

En uke i året

må mennesket være i sin ørken

St. Olav

bokhandel

BESØK VÅR BUTIKK I AKERSVN 14

Nå i salg:

Olav Müller ss.cc.:

**Pateren
dypper pennen**

– katolsk skjemt og alvor

360 sider; innbundet, **Kr 298,-**

Åpningstider

Fra og med **tirsdag 30.11** har vi disse tidene:

Mandag	STENGT
Tirsdag - fredag	10 ⁰⁰ -18 ⁰⁰
Lørdag	10 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
Søndag	12 ³⁰ -15 ⁰⁰

Første uken i januar er vi stengt pga. vareopptelling.

Åpningstider fra 11. januar:

Mandag	STENGT
Tirsdag - fredag	10 ⁰⁰ -17 ⁰⁰
Lørdag	11 ⁰⁰ -14 ⁰⁰
Søndag	12 ³⁰ -15 ⁰⁰

Nettbokhandel: **stolavbok.no**

Et menneske i Kirken

Av sr. Anne Bente Hadland OP

Samtale med p. Olav Müller SS.CC i forbindelse med utgivelsen av hans bok «Pateren dypper pennen» på St. Olav forlag.

P. Olav Müller har alltid ivret for Olav Haraldsson, noe som ble godt illustrert da han foran journalister limte på helgenkongens hode med aralditt, etter at pøbel hadde veltet olavsstatuen i prestegårdshagen i Trondheim.

P. Olav, det står i presentasjonen av deg i boken at du i desember 1944 ble tatt opp i Kirkens «fylle felleskap» – medfører det riktighet?

– Det MÅ være en trykkfeil – hahaha!

Latteren runger mellom veggene i picpuspatrenes leilighet i Trondheim, og så er vi i gang med intervjuet. Skjønt intervju... P. Olav gir snarere små mini-forelesninger de få gangene jeg klarer å smette inn et spørsmål eller en kommentar, stort sett når snusen skal inn eller ut. Men altså:

Av de ting jeg kunne ha lyst til å be deg si noe om, er «det menneskelige i Kirken» – det har stått sentralt i mange av dine foredrag og prekener

– Men jeg vil mye heller snakke om Kirkens overnaturlige side! Den er jeg forelsket i. Det viktige ved Kirken er jo ikke dens menneskelige sider, men dens guddommelige. Først og fremst at Kristus lever videre i Kirken – det er det som gjør Kirken attraktiv, det er det som gjør den verdt å elske! For meg som konverterte under krigen, i en urolig tid, betød selve kirkebegrepet kolossalt mye – vi leste Robert Hugh Bensons bøker «Kristus

i Kirken» og «Kristi vennskap» og var fascinert.

– Men når det gjelder det rent menneskelige i Kirken, da kan jeg være ganske rabiatt; for det menneskelige er i uavbrutt bevegelse og forandring. Vi her i Midt-Norge har hatt 13 år under forferdelig vanskelige forhold som endte i en eksplosjon her i vår, og det man kan forundres over, er at folk ikke meldte seg ut av Kirken. Noen greide ikke gå i kirken, men de meldte seg ikke ut. Da alt eksploderte, var det en katolsk prest som sa: «Hvis Kirken bare var en menneskelig organisasjon, så hadde jeg meldt meg ut på dagen.» Men den er ikke det, det er Kristus som lever sitt mystiske liv i det skjulte. Det gjør at vi ikke melder oss ut uansett hva som skjer på det menneskelige plan.

Olav er ditt klosternavn, valgte du det selv, eller fikk du det?

– I klosteret fikk jeg velge mellom tre navn. Olav var ett av dem, og jeg var ikke i tvil om hva jeg skulle velge. Jeg husker ikke engang hva de andre var.

Både i boken og i dette nummer av St. Olav ser vi eksempler på din

interesse for Olav. Du var alt da opp-tatt av ham?

– Ja, så avgjort. Olav har alltid fulgt meg, også den gang jeg ennå ikke var kommet til tro. Som guttunge var det krigeren som fascinerte, han som vant alle slag like til det siste på Stiklestad. Senere var det helgenen, nettopp fordi han ikke var noen sånn «sukkerhelgen» som liksom var født hellig uten et støvgrann på glorien. Nei, Olav var like til det siste en kjempende kristen. Under eksilet i Gardariket gjennomgår han en dyp kristen modning, vender tilbake til Norge og lider martyrdøden – dermed er også vikingen helt og fullt inne i kristen leir. Det var med Olav som for kristne i dag også: Velger man kristendommen, så går man i kamp. I denne kampen mot de onde makter er tradisjonen alene ikke nok.

Dermed lanserer du et annet tema du har skrevet og snakket mye om; det onde, den onde og eksorsisme ...

– Da jeg leverte inn manuskriptet til boka, kuttet jeg ut et foredrag om eksorsisme, men en psykolog jeg kjenner, mente jeg skulle ta det med. Der er en viss feighet når det gjelder å tale om djevelen og hans onde engler. Etter helvetesdebatten på 1950-tallet

er de liksom blitt forklart bort, anonymisert nærmest, vi har latt oss lede av en slags religiøs snillisme ...

... som gir djevelen gode arbeidsforhold?

– Ja, nettopp; som kristne er vi altfor ofte for feige til å snakke om dette som en objektiv virkelighet. Det var jo opplysningstidens drøm dette: kutte ut helvetespratet, så skulle mennesket gjøre fremskritt i humanitet – og så skjer det motsatte. Det 20. århundre er vel det blodigste i menneskehetens historie. I det øyeblikk man taler om objektive sannheter som Gud, engler og demoner, så stemples man som fundamentalist og mørkemann. I denne sammenheng en hederstittel, skulle ønske jeg fikk den!

Du var inne på Olavs kamp som kristen, hvilke kamper møter vi i dag?

– Jeg mener at kampen i dag nettopp er å våge å proklamere objektive sannheter som man tror på. Gjør du det, blir du en skyteskive, utsatt for et kuleregn av angrep og skjellsord. Veldig ofte er vi småfeige i samtale med andre. Når vi blir utfordret, skal vi være den vi er – «dette tror jeg på» – enten det er etisk eller religiøst. Men utfordringene kommer ikke bare fra verden omkring, det gjelder også innenfor Kirken i dag. Jeg blir riktig arg når jeg hører folk karakterisere prester som henholdsvis «konservervative» med mørke, tunge bokstaver eller «progressive og moderne» med lysende. Selv er jeg ingen av delene, jeg holder meg til Kirkens tro, jeg er katolsk, verken mer eller mindre.

– Og den viktigste oppgaven min som prest, er å gi folk håp. Vi har berørt helvete og martyriet; det viktigste er å preke håpet og lyset – og himmelens gleder, ikke minst! Vi må ikke være redde for å tale om at livets siste mål er lyset, at vi skal se Gud som han virkelig er. Vi jager etter sannheten her på jorden, men faller aldri til ro fordi vi har en tørst, en hunger som aldri kan tilfredsstilles før i det hinsidige – enhver tørst, enhver jakt er også en kjærlighetsjakt som uansett aldri kan tilfredsstilles her og nå, fordi vi alltid søker noe mer. I vår natur er det et sluk som først blir tilfredsstillt i møtet med Gud, som er kjærlighet.

Du snakker som en prest, p. Olav! Hva har forresten vært det beste med å være prest?

– At livet har vært så meningsfullt. Helt fra jeg flyktet til Sverige under krigen og like til i dag, har jeg følelsen av å ha levd et meningsfullt liv. Det kan godt gå hånd i hånd med lidelser og motgang, men man er lykkelig. Under krigen kjempet jeg for mitt jordiske fedreland; etterpå, som prest, har jeg kjempet for mitt overnaturlige fedreland, kjempet for kristendommen. Det har vært et lykkelig liv. Det er ikke et liv uten vanskeligheter, sykdommer, skuffelser, frustrasjoner. Dette kommer, og det må man ta på seg, gå igjennom. Et meningsfullt liv er å ha et mål for øye og kjempe for at en selv og de man er satt til å tjene, skal nå frem til målet.

Hva ser du som den største utfordring for troende i dag?

– Subjektivismen. Etter studier i utlandet får man Norge litt på avstand, og da jeg kom hjem, opplevde jeg at mens jeg innenfor Den katolske kirke møtte det objektive, ble jeg stadig

Det farger politikken, den lutherske kirke, etikken. Alt flyter. Det viktigste jeg har skrevet om emnet, står ikke i denne boken, men er nylig lagt ut på katolsk.no med tittelen «Naturloven og samvittigheten».

– Og her vil jeg også si et ord om konvertittene. Jeg er selv konvertitt, og det er bare å ønske at de som lever i et åndelig tomrom, finner veien til vår kirke. Vi trenger dem, deres glød og begeistring. Men mange tar med seg denne subjektive holdningen inn i Den katolske kirke. Først lover de troskap mot Kirken, så dundrer de løs med kritikk, og da ikke bare mot Kirkens rent menneskelige side, men Kirkens teologiske bygning. Man kan godt gå løs på det menneskelige i Kirken – der er det mye å gripe fatt i, og der er Kirken «semper reformanda», der må Kirken uavbrutt reformeres; men man kan ikke gå løs på Kirkens lære, dens teologi. Konvertitter skulle ta det med ro en 5–10 år og lære seg «sentire cum Ecclesia», å leve seg inn i, innforlive seg med Kirken; komme på bølgelengde med den, puste i takt med den – la Kirkens eget hjerteslag smitte over på ens eget hjerte.

Det viktige ved Kirken er ikke dens menneskelige sider, men dens guddommelige.

vekk slått av den subjektivismen jeg møtte i Norge på nær sagt alle områder; innenfor religion, filosofi, humaniora – overalt er det subjektivismen som rår. Og jeg tror det er flere årsaker til dette. Det ene er at vi har levd så spredt, på hver vår tue, i vårt land, og har tatt denne individualismen med oss inn på alle områder. Dernest har academia også latt seg influere av deler av europeisk åndsliv som har hyllet det subjektive på bekostning av det objektive. Ta Kant som eksempel; utenverdenen er en illusjon, vi konstruerer tilværelsen, den ytre verden, selv. «Etter Kant er all metafysikk død,» sies det jo. Og så kommer det postmoderne «dogme» om at det ikke finnes noen virkelig sannhet som er sann for alle mennesker til alle tider, bare «min» sannhet. Ingenting er objektivt sant eller galt – det er kun galt for meg eller sant for meg. Men dermed går hele samfunnet i oppløsning.

Det har rent mye vann i havet siden du ble prest, p. Olav, er det noe du gjerne vil ha formidlet?

– Jeg vil si litt om de unge i Kirken. Jeg aner en hang til det strenge, det absolute, det definitive. De satser som fullblodshester, og de gjør det godt, de unge prestene og seminaristene. Jeg skjønner riktignok ikke at de orker å gå rundt i disse kjolene sine, men det er nå deres sak. I det hele tatt er det mye godt å si om de unge i Kirken. Jeg er så glad i dem, har alltid vært det. Jeg var invitert på NUKs landsmøte, og jeg er imponert over hvor strukturerte de er, hvor begeistrede de er, hvor aktive de er. Det gjør godt å se.

Sier p. Olav og tar seg en snus.

Olav

var en hellig martyr

Av p. Olav Müller SS.CC

Etter å ha sett spillet til ære for hellig Olav på Stiklestad i Bentein Baardsons geniale regi, var det litt av et tilbakeslag neste morgen å lese på Adresseavisens første side at «Olav var ingen helgen». Jo, han er en helgen, men ikke en «sukkerhelgen» som spøker i visse akademikers hjerne. Han er en syndig helgen, som passer for vår tid.

Hvor kommer den fra denne heretiske tanke at helgeners glorie må være støvfrie fra vuggen til graven? Dominikanerteologen Bonaventura skrev en gang på 1200-tallet: «Vet du ikke at mange helgener var syndige. Når de begikk store synder, lærte de hvorledes de skulle vise miskunn mot oss syndere.» Et eksempel fra vår tid: Kardinal og erkebiskop av Paris, Jean Marie Lustiger, ønsket å få helligkåret en storforbryter som hadde skutt en politimann. Det var mannens omvendelse og heroiske nestekjærlighet under soningen som satte ham på tanken. Av hensyn til politietaten, lot han

det bli med intensjonen. Helgeners fortrinn ligger ikke i moralsk lyteløshet, men deri at de lar nåden seire i sitt liv.

Hva nåden seiret over

Olav Haraldsson var genetisk belastet med Hårfagreættens ville blod. Miljøskadet var han også til gagns. Moren Åsta sender den tolvårsgamle gutten i viking. Helt til han var nitten år, har han røvet gods fra småkårsfolk, drept dem som satte seg til motverge, tatt fanger og solgt dem som treller, krenket kvinner, brent bygder. Det falt ham ikke inn at han handlet galt. Han hadde hele bygde-Norge på sin side, i hver fall overklassen. Av sin mor ble han oppmuntret til slik fremferd. Det er mot denne bakgrunn vi må forstå hvor vanskelig det skulle bli for nittenåringen, som lot seg døpe i Rouen i Normandie, å rette seg i ett og alt etter den kristne moralloven. Hans vikingsinn kunne ikke i løpet av noen få år bøyes helt under Hvitekristis vilje. Den kultiverte, angelsaksiske biskop Grimkjell har – etter at Olav hadde lagt Norge under seg og videreført kristningen av landet – bedre enn noen annen forstått hva som foregikk i Olavs sinn. Han har sett ungdommen Olav stå med ett ben plantet i vikingtiden og det andre i kristendommen. Så har han vært vitne til hvordan han som konge med Guds nådes hjelp har kjempet over år for å få «vikingbeinet» over i den kristne leir – for til slutt å seire ved martyriet på Stiklestad.

Var det en maktsyk Olav Haraldsson som drog med sin lille flokk på sin vågale hærferd fra eksilet i Gardariket nordover til Norge for å gjenerobre riket? Jeg synes det motsatte er tilfellet. Kort før han la i vei, møter vi i sagaen en handlingslammet konge, forsunken i ørkesløse grublerier. Frisnelsen var å gi opp all tanke på gjenerobring, da heller dra som pilegrim til Jorsal og tre inn i en munkeorden der. Men etter at Olav Tryggvason har talt til ham i drømmen, er det pliktjenselen som overtar. Faren var sønnesønnens sønn av Harald Hårfagre. Olav så på Norge som sin odel, sin ættearv. Den hadde han måttet svikte da han flyktet fra kong Knuts mektige hær. Nå ville han ta odelen tilbake. Det så han på som sin ætteplikt.

Den omstridte Kristenretten

Men et langt viktigere motiv for hans forsøk på å gjenerobre landet, var kristenverkets sak. Jo da, vi har til kjedsommelighet hørt fra kloke hoder at også bøndene med deres høvdingar var kristne. Døpte var nok de fleste, men hva med Kristenretten?

Den ble satt på Moster i 1023 og etter hvert tatt inn som egen bolk i landskapslovene. For høvdingar flest var Kristenretten uspiselig. Den ble pålagt dem av krefter utenfor landets grenser og – syntes de – svarte dårlig til deres gamle tradisjoner. Hvordan ville det gå med gårdsdriften hvis treller fikk arbeidsfri på søn- og helligdager? Skulle en husfar gi avkall på retten til å sette ut barn som var veike eller vanskapte? Skulle en stormann være nødt til å sende fra seg kone nummer to og tre eller gi avkall på å ha friller på si? Skulle bygdehovdingar finne seg i at en utenlandsk biskop fikk rå over fylkeskirken, ja, endog over deres private kirker på ættegårdene osv.? Her stod det kristne rikskongedømmet i strid mot stormennenes krav om moralsk selvråderett. Snorre skriver: «De som ikke ville gi seg inn under kristen lov, truet Olav med tap av liv og lemmer og all eiendom, og han lot det gå like mye utover storfolk som småfolk.» Med andre ord: *likhet for loven, dom uten persons anseelse*. Dette var en av de konflikter som skapte fiendskap mot kongen og felte ham på Stiklestad.

Ætt versus statssamfunn

Men konflikten stakk dypere. Norge var på den tid et ættesamfunn, vel under avvikling og i langsom bevegelse mot et statssamfunn, men Norges stormenn tenkte og handlet fortsatt i ættesammenheng. Det viser Olav den helliges saga til fulle. I et samfunn hvor ætt står mot ætt, hvor den moralske norm på godt og ondt er det som gavner eller skader ætten, hvor maktbalansen mellom ættene må opprettholdes ved blodhevn, har kristendommen små sjanser til å bli noe annet enn en tynn ferniss over et nådeløst folk. På tingene dømte ættehovdingene bønder og småfolk etter landets lover, men selv tok de seg friheter som truet landsens fred. Tenk bare på den barbariske skikk å dra på vikingferd i eget land!

Etter lange samtaler med fyrst Richard II i Rouen og med den lærde hirdbisp Grimkjell, har Olav sett faren ved at hver ætt i landet var seg selv nok. Han har forstått at kristen rettferd og nestekjærlighet var sjanseløs i et samfunn hvor brutal maktutfoldelse ættene imellom var det eneste språk folk forstod. Ættehøvdingenes selvrådere rett måtte minskes. Dette må vi altså forstå som et ledd i kristningsverket. Her lå nok den dypeste konflikten. Høvdingene tålte ikke Olavs fremferd. De brøt troskapseden mot kongen, lot seg kjøpe av Knut den mektiges «røde gull». Stormennene hadde det forfengelige håp at de under en utenlandsk konge ville få full selvrådere rett på sine ættegårder.

Kong Olav på sin side ville heller dø enn å fire på kravet til store og små om å holde kristenretten og landets øvrige lover. Stormennene i Norge var klar over at hvis kong Olav kom tilbake fra sin landflyktighet i Gardariket og gjenvant kongedømmet, da

Helgeners fortrinn ligger ikke i moralsk lyteløshet, men deri at de lar nåden seire i sitt liv.

ville han kjempe for lov og rett med samme kristne iver som før han forlot landet, og utgjøre en trussel mot ættenes selvrådere rett. Derfor samlet de en veldig hær og gikk mot ham på Stiklestad. I denne sammenheng kan vi trygt si at Olav led martyrdøden for Kristi sak, for lov og rett – betingelsen for et kristenliv i fred og forsoning.

Omslaget

Visse historikere ser i helgenkåringen en slu strategi fra politisk og kirkelig hold. La gå at både Einar Tambaraskjelve og Kalv Arneson – da de drog til Gardariket for å hente hjem Magnus, Olavs sønn – gjerne så at det ble pumpet litt hellig blod inn i Hårfagreætten. Det er bare det at dette skjedde 3–5 år etter Olavs fall på Stiklestad. Helgenkåringen – i videste forstand – skjedde spontant i folkedypet, nesten over natten. Det var den vanlige kvinne og manns intuisjon for hellighet – nå som alltid – som gikk forut for den formelle helgenkåringen. Det var den trønder-

ske allmuen som brøytet veien for at den fant sted. Det var vi trøndere som sommeren etter Olavs død sendte bud til Opplandene for å be bisp Grimkjell komme nordover for å helligkåre Olav. Ludvig Daa skriver: «Aldri har et omslag i et folks dom vært hurtigere eller grundigere enn det som nå fulgte.» Det er en kjerne av mysterium i det stemningsskiftet som ledet til den formelle helgenkåringen.

Etter Stiklestad skjer et paradigmeskifte i norsk historie. Rikskongedømmet er kommet for å bli. Det skjer en glidende overgang fra kollektiv ættemoral over en kristen lovreligion som «skulle holdes» til dypere folkefromhet med en individualmoral som bygger på enkeltmenneskets uendelige verdi.

Det største som skjer, er nok den nye kristusforståelsen med sine følger. Den lidende Kristus hadde vikinggenerasjonen liten forståelse for. På det romanske korset er den allmektige

Hvitekrist slettes ikke maktesløs. Han er vikingkongen som blir torturert uten å fortrekke en mine. Etter døden skal han ned i helvete og bekjempe djevelen og alle onde ånder. Så opplever nordmenn at Hellig Olav faller i slaget, men seirer etter å ha lidd et forsmedelig nederlag på slagmarken. Tanken går derfra til Bibelen. Var det ikke dette som også skjedde på korset? Først måtte hvetekornet falle i jorden å dø, før det kunne bringe rik frukt. Dette ga ettertanke! Det romanske korset med den triumferende «viking-Kristus» blir tatt ned og byttet ut med det gotiske. Her er det nå den lidende – tilsynelatende tapende – Kristus som henger på smertens tre. En forsmedelig død, som fører til en ufattelig seier for ham og oss.

Seier gjennom nederlag! En inspirasjon til etterfølgelse for kristne – opp gjennom århundrene – til å korsfeste det oppblåste egoet, la hvetekornet få dø, for så å vinne seier ved å leve et fruktbart liv for Gud og nesten.

Olavsarven, som er et skudd på Kristi tre, er alle kristne samfunn i fellesskap kalt til å løfte opp og bære inn i fremtiden. Som martyr er hellig Olav vår veiviser ved sitt eksempel.

Artikkelen er opprinnelig skrevet som leserinnlegg i Adresseavisen i august i år. Avisen trykket en forkortet versjon.

P. Olav Müllers populære biografi

om Olav den hellige kommer i hendig nyutgave på både norsk og engelsk i november, i samarbeid mellom Maximilian Kolbe Utgivelser og St. Olav forlag.

Evangeliseringsdager i Haugesund

2.-5. desember

*ved sr. Anne Bente Hadland
og fr. Arnfinn Haram*

**Mer informasjon på
www.stjosefhaugesund.com**

Om Guds åpenbaring

Av p. Fredrik Hansen

I forkant av Det annet Vatikankonsil var det en utbredt (og noe spissformulert) tanke at Bibelen var noe protestantene holdt på med, mens katolikkene hadde tradisjonen. Mens *Lumen Gentium* nok blir stående som det viktigste dokumentet fra Vatikan II, er *Den dogmatiske konstitusjonen Om Guds åpenbaring, Dei Verbum*, av enorm betydning, siden det tydelig presenterte Kirkens lære om åpenbaringen og Bibelens rolle i Kirkens liv.

Konstitusjonen, som ble høytidelig offentliggjort 18. november 1965, består av seks kapitler, som viser hva dokumentet handler om: *Åpenbaringen, Den Guddommelige åpenbarings overlevering, Skriftens Guddommelige inspirasjon og dens tolkning, Det gamle testamentet, Det nye testamentet, Den hellige skrift i Kirkens liv.*

Åpenbaringen

«Det behaget Gud i Hans godhet og visdom å åpenbare seg selv og gjøre oss kjent med sin hemmelige vilje, som innebærer at menneskene får adgang til Faderen ved Kristus, det menneskevordne Ord, i Den Hellige Ånd, og at de blir delaktige i den guddommelige natur» (DV 2). Åpenbaringsens mål er at vi mennesker skal kunne lære Gud å kjenne, bli kjent med hans vilje for verden og oss, og få del i det liv han ikke bare kaller oss til, men har skapt oss til å leve.

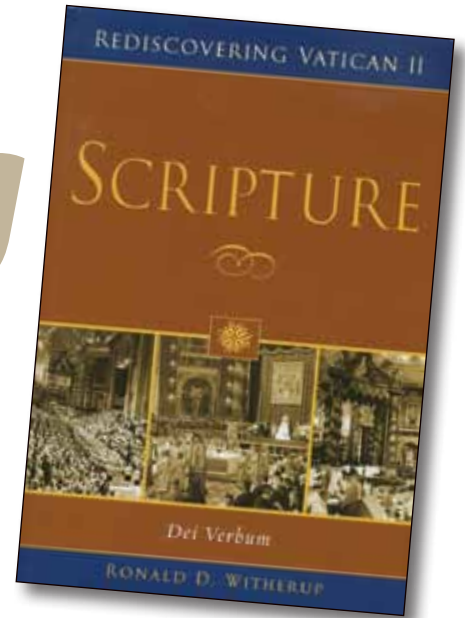
Den guddommelige åpenbaring har sin begynnelse med stamfedrene og Israels patriarker, Moses og profetene, og kommer til sin fullendelse i Jesus Kristus, «han som gjennom hele sitt nærvær og manifestasjon av seg selv, gjennom sine ord og gjerninger, sine tegn og underverker, især sin død og sin oppstandelse, og endelig ved utsendelsen av Den Hellige Ånd,

fullbyrder åpenbaringen og med guddommelig vitnesbyrd bekrefter den» (DV 4). Konsilfedrene gikk så langt som å si at åpenbaringen = Jesus Kristus. Alt Gud har ville si til oss mennesker, har han sagt i *Ordet som ble kjød*. Til dette svarer mennesket med 'troens lydighet', det vil si at mennesket frivillig helliger seg helt til Gud, skjenker Gud som åpenbarer seg, 'full underkastelse såvel i sin fornuft som i sin vilje' og gir sin personlige tilslutning til Hans åpenbaring» (DV 5).

For at åpenbaringen skulle videreføres til alle nasjoner og alle generasjoner, ga Jesus budskapet, «kilden til all frelsesbringende sannhet og moralsk rettleiding» (DV 7), videre til apostlene. Apostlene ga denne oppgave videre til biskopene, og derfor «overga [de] dem den plass de selv hadde som lærere» (DV 7).

Tradisjonen

Konstitusjonen forklarer tradisjonen som «det som er blitt overlevert av apostlene», og påpeker at den «innbefatter alt det som leder Guds folk til et liv i hellighet og som øker dets tro. Alt hva Kirken selv er, alt hva den tror, fører den således videre i sin lære, sitt liv og sin kultus og overleverer det til alle slektledd» (DV 8). Det er viktig å understreke at tradisjonen ikke er en samling av menneskelige overleveringer, skikker og ideer, men den skatt som apostlene selv ga videre, og som dag for dag hjelper og støtter Kirken ved å berike dens innsikt i Den hellige skrift, trygge dens tro, og befester den levende forkynnelse hvorved Kirkens hyrder, biskopene, lærer Guds folk. «Således fører Gud, som også tidligere har talt, en uavbrutt samtale med sin elskede Sønns brud, og Den Hellige Ånd, som i og ved Kirken lar Evangeliets levende røst klinge i verden, fører de troende til hele sannheten og lar Kristi ord få rikelig plass i dem» (DV 8).

«Den hellige Tradisjon og den hellige Skrift er altså nært forbundet og forenet. For begge, idet de springer frem av samme guddommelige kilde, smelter på et vis sammen og arbeider mot det samme mål. Den hellige Skrift er nemlig Guds tale, for så vidt som den er blitt skrevet ned under Den Hellige Ånds inspirasjon; og, betrodd til apostlene av Kristus og Den Hellige Ånd, fører den hellige Tradisjon Guds ord i dets helhet videre til apostlenes etterfølgere med det oppdrag at de i lyset av Sannhetens Ånd trofast skal ta vare på det i sin forkynnelse, fremlegge det og utbre det, noe som innebærer at Kirkens skjønn om det åpenbarte ikke henter sin sikkerhet fra den hellige Skrift alene» (DV 9).

Den hellige skrift og den hellige tradisjon står ikke i motsetning til hverandre. Det er ikke slik at vi lærer noe i Bibelen, og så det motsatte i tradisjonen. De beriker og utfyller hverandre. Her utviklet (gjorde mer fullstendig) Vatikan II hva konsilet i Trent hadde lært. For mens Trent, i møte med protestantenes lære, brukte mye plass på tradisjonen (som protestantene fornektet) betraktet for seg selv, og Bibelen kom noe i bakleksa i forhold, understreket Vatikan II at formidlingen av åpenbaringen skjer gjennom skrift og tradisjon sammen.

Fortolkningen av åpenbaringen er i vår Kirke overgitt læreembedet (biskopene i enhet med Paven): «Det er til Kirkens levende læreembede, hvis autoritet utøves i Jesu Kristi navn,

og til det alene, at oppdraget om autentisk å tolke Guds ord både i Skriften og i Tradisjonen er blitt betrodd» (DV 10). Konsilfedrene understreket at læreembetet ikke står over åpenbaringen, men er dens ydmyke tjener, og ikke skal gjøre annet enn lydige og trofast overgi videre det apostlene mottok av Herren selv.

Bibelen og Kirken

Vatikan II begynte sin utlegning om Den hellige skrift ved å fastsette Bibelens sannhet: «Det som Gud har åpenbart og som den hellige Skrift inneholder og forelegger, er blitt skrevet ned ved Den Hellige Ånds impuls» (DV 11). Men selv om Gud er opphavet til Skriftens ord, ble bøkene i Det gamle og Det nye testamentet skrevet ned av mennesker, utvalgt av Gud og «som i Hans tjeneste skulle bruke sine evner og gavet slik at Gud virket i dem og gjennom dem, og de selv derfor skrev ned alt det, og bare det, som Han selv ville» (DV 11). Gjennom disse inspirerte forfatterne ble Skriftens

tens innhold og enhet, i pakt med hele Kirkens levende Tradisjon og troens analogi. Det er eksegetenes oppgave å arbeide ut fra disse retningslinjer for til bunns å forstå og utlegge meningen i den hellige Skrift, slik at Kirkens inn-sikt modnes takket være dette tilretteleggende arbeide» (DV 12).

Om de to testamenter sier konsilfedrene at de er knyttet sammen, og ikke kan forstås adskilt fra hverandre: «Det nye er skjult i Det gamle, og Det gamle åpnes i Det nye» (DV 16). Videre påpekes det om evangeliene at «Den hellige Moder, Kirken, har fastholdt og fastholder bestemt og uforandret at de fire nevnte evangelier, hvis historisitet den hevder uten å nøle, trofast gjengir hva Jesus, Guds Sønn, mens han levde blant menneskene, sannelig gjorde og lærte til deres evige frelse til den dag han ble opphøyet» (DV 19).

Bibelen er av den ytterste betydning for Kirken, både som kilde til tro og som det skattkammer som rommer

Skriften. Det enorme arbeidet som er blitt nedlagt i Kirken i forhold til bibellesning og bibeloversettelser etter konsilet, bare understreker dokumentets innhold og påvirkning i Kirkens liv.

Dokumentet på nett:
www.katolsk.no/info/paul6/dv/

Således fører Gud, som også tidligere har talt, en uavbrutt samtale med sin elskede Sønnens brud

ord derfor «urokkelig, trofast og uten feiltagelse den sannhet som Gud med henblikk på vår frelse» (DV 11).

Av dette kommer Kirkens prinsipper omkring bibeltolkning; en ekseget «bør altså søke den mening som [bokens inspirerte forfatter] under egne spesielle omstendigheter og i pakt med sin samtid og sin kultur har villet uttrykke og har gitt uttrykk for ved hjelp av litterære genrer som man brukte på hans tid. For rett å forstå hva [bokens inspirerte forfatter] har villet fastslå i sitt verk, skal der legges den tilbørlige vekt på de vanlige, naturlige følelser, uttrykksformer, fremstillingsmåter som hørte hjemme i [bokens inspirerte forfatters] egen tid og på dem som den gang var vanlige i omgangen mellom menneskene. Men fordi den hellige Skrift bør leses og tolkes i den samme Ånd som den er blitt skrevet i, skal der, for rett å utforske de hellige teksters mening, tas like meget hensyn til hele Skrif-

Jesu guddommelige eksempel for våre liv. Derfor må Bibelen alltid være tilgjengelig for de troende, og Kirken påser at de oversettelser som anbefales, er blitt til ved akademisk kvalitet og språklig korrekthet. Derfor oppfordrer konsilet «inntrengende hver enkelt kristen ... til å lære 'den kunnskap om Jesus Kristus som overgår alt' (Fil. 3, 8) ved hyppig lesning av de guddommelige Skrifter. 'For uvitenhet om Skriftene er uvitenhet om Kristus' [sitat: den hl. Hieronymus]. .... måtte de også huske at bønne alltid skal ledsage skriflesningen for at denne kan bli en samtale mellom Gud og mennesket: For 'vi taler til Ham når vi ber, vi lytter til Ham når vi leser Hans guddommelige ord'» (DV 25).

Veien videre

Etter *Dei Verbum* er det umulig å hevde at Den katolske kirke ikke tar Bibelen på alvor, eller at den anser tradisjonen som mer givende enn

Anbefalt lesning:

Jon Willem
Grans
erindringer fra
konsilet:

DET ANNET VATIKANKONSIL
– oppbrudd og fornyelse

St. Olav Forlag

Bestill fra stolavbok.no

Adventsretrett i St. Hallvard, Oslo

4. desember

**Tro, håp
og kjærlighet i advent**

Retretten ledes av dominikanersøster Madeleine Fredell fra Sverige. Påmelding innen 25. november til menighetskontoret i St. Hallvard, tlf. 23 30 32 00 eller mail oslo-st.hallvard@katolsk.no. Mer info på www.katolsk.no

Mangelfull informasjon?

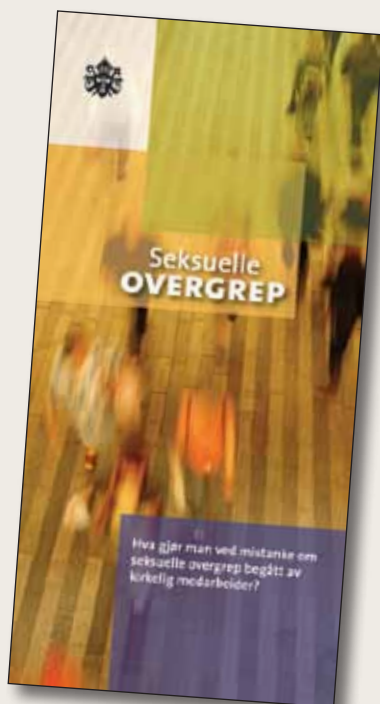
St. Olav mottok før sommeren et leserbrev som setter fokus på spørsmålet om politianmeldelse av overgrep med utgangspunkt i informasjonsbrosjyren om overgrep. Temaet er så viktig at vi har bedt om en redegjørelse fra Fagetisk Råd. Leserbrevet trykkes derfor først nå.

Mangelfullt om seksuelle overgrep

For en tid siden fant jeg brosjyren «Seksuelle overgrep» lagt ut i min soknekirke St. Hallvard, Oslo. Jeg ble først glad og lettet. Det har vært mye støy i offentligheten etter at flere tilfeller av seksuelle overgrep utført av Kirkens menn i Norge, er blitt kjent. Mange har blitt rystet, noen er blitt skremt, og de aller fleste av oss er blitt voldsomt skuffet. Her, i en liten brosjyre, var endelig et praktisk uttrykk for at Kirken tar dette problemet på alvor. Brosjyren er fint utformet i et lett forståelig språk og med god layout. Den inneholder praktisk informasjon om hva man skal gjøre ved «mistanke om seksuelle overgrep begått av kirkelig medarbeider».

Jeg leste. Og leste en gang til. Men nei – jeg fant ikke ett ord om det jeg forventet at Kirken skulle påpeke: At seksuelle overgrep faktisk er en svært alvorlig kriminell handling som skal meldes til politiet. Brosjyren nevner ikke politiet, nevner ikke det kriminelle aspektet. Her står det ikke annet enn at man skal snakke med andre innenfor Kirkens fold.

«Alle som får kjennskap til en sak, kan ta kontakt med en av kontaktpersonene som er nevnt på baksiden,» heter det her. Deretter skal biskopen og Fagetisk Råd informeres, og de har «et samlet ansvar for sakens fremdrift». Og dermed skal alle andre holde kjæft? Nei! Den som får kjennskap til en alvorlig kriminell handling, har en

samfunnsplikt, og ikke minst: en medmenneskelig plikt overfor den som overgrepet er begått mot, til å melde dette til politiet. Det kan ikke lenger være slik at overgrepene skal skjules bak Kirkens dører, prester omplasseres i det stille og offeret få en diskret pengesum som oppreisning. Det er å undergrave det rettssamfunnet vi lever i og som Kirkens folk ikke er noe unntak fra. Jeg vil helst tro at Oslo katolske bispedømme også mener dette. Hvorfor utgir de da denne brosjyren som i beste fall kan sies å være mangelfull?

Åse Kristine Tveit,

22. juni 2010, Kampen, Oslo

Kommentar fra Fagetisk Råd

Vi er glad for at brosjyren om hva som kan gjøres av den som har vært utsatt for eller får kjennskap til et seksuelt overgrep begått i kirkelig sammenheng, er å finne i menighetene og faktisk blir lest. Det er nå trykt opp et nytt opplag av brosjyren, og der er det kommet med et tillegg som lyder: «Anmeldelse/informasjon til politiet. Det er i første rekke den utsatte eller eventuelt hans/hennes pårørende som må vurdere om saken skal meldes til politiet.»

Beredskapsplanen om anmeldelse

En kort brosjyre kan selvfølgelig ikke få med alle sider av saksbehandlingen som er utførlig beskrevet i Beredskapsplanen for Oslo Katolske bispedømme. Planen, som ble vedtatt i 2003 (og også gjort gjeldende for Trondheim stift i 2010), er svært omfattende, og det vil føre for langt å redegjøre for alle aspekter her. Men det er helt klart at Den katolske kirke i Norge er fullt ut forpliktet i forhold til norsk straffelovgivning i saker som gjelder slike straffbare forhold som omhandles i straffelovens kapittel 19 «Seksuelle overgrep». Disse bestemmelsene er gjengitt i Vedlegg II til beredskapsplanen.

Når det gjelder anmeldelse/informasjon til politiet, heter det i planen:

«Beslutning om å anmelde et overgrep til politiet må i første rekke vurderes og eventuelt foretas av anklageren og pårørende. Se Vedlegg II.2.3. Som hjelp til å ta beslutning om anmeldelse, skal OKB tilby anklager og pårørende bistand av advokat eller annen rådgiver. Hvis saker er anmeldt eller skal anmeldes til politiet, må det vurderes hvem som skal gi politiet de nødvendige opplysninger, i tillegg til anklager/pårørende. Det henvises for øvrig til Vedlegg II om straffebestemmelser og saksbehandling i straffesaker.»

Hvem tar beslutningen?

Det er gode grunner til at den som har vært utsatt for et overgrep, eller pårørende hvis det er en mindreårig som er offer, selv skal avgjøre

om de vil anmelde saken til politiet. En politietterforskning og eventuell påfølgende rettssak er en stor påkjenning for den som må gjennomgå dette. Noen ville aldri komme til kontaktpersonene eller Fagetisk Råd hvis det skulle stå i brosjyren og planen at alle saker vil bli anmeldt. De berørte må og bør selv ta avgjørelsen om de er i stand til og orker å utsette seg for dette. Det ville kunne føles som en umyndiggjøring av offer og pårørende om slike beslutninger skulle fattes av en utenforstående. Men, som det går fram av sitatet ovenfor, vil vedkommende kunne få bistand av advokat eller annen rådgiver til å ta denne beslutningen.

Det er gode grunner til at den som har vært utsatt for et overgrep, eller pårørende hvis det er en mindreårig som er offer, selv skal avgjøre om de vil anmelde saken til politiet.

Plikten til å anmelde

Det er en utbredt oppfatning at det er en samfunnsplikt å anmelde forbrytelser som allerede er begått, men dette stemmer ikke. I noen tilfelle gjelder imidlertid en anmeldelsesplikt for å avverge at alvorlige forbrytelser blir begått. Etter straffelovens § 139 er det straffbart ikke å melde fra om en får kjennskap til alvorlige forbrytelser som vil bli begått, eller på annen måte søke de aktuelle forbrytelser avverget. De forbrytelsene det er tale om, er bl.a. seksuell

handling med barn under 14 år. Opplysningsplikten gjelder ikke for handlinger som allerede er begått, men bare for å hindre fremtidige straffbare handlinger. Plikten til å anmelde eller gi opplysninger til politiet gjelder bare dersom forbrytelsen ikke kan avverges på annen måte.

Nå er det jo også slik at i de sakene det dreier seg om her, dvs. seksuelle overgrep som er oppregnet i straffeloven kapittel 19, er det ubetinget offentlig påtale, dvs. at det ikke er nødvendig med noen anmeldelse fra fornærmede for at politiet skal starte etterforskning og at det anlegges straffesak mot gjerningsmannen.

Politiet kan få kjennskap til saken gjennom f.eks. tips, og vil da på eget initiativ kunne sette i gang etterforskning. I mange tilfelle vil imidlertid ikke politiet få kjennskap til saken uten etter en anmeldelse fra fornærmede eller foresatte. Når saken først er anmeldt, skal den straffrettslige etterforskningen overlates til politiet, og andre skal ikke foreta etterforskning som kan forstyrre politiets arbeid.

Det er derfor ingenting i veien for at enhver som har kjennskap til et overgrep i kirkelig sammenheng, går direkte til politiet med opplysningene, slik at politiet eventuelt kan starte etterforskning. Men det bør i alle fall overveies nøye om dette er den beste måten å gå fram på hvis man tenker på hva overgrepsofferet selv vil ønske og hvordan vedkommendes interesser best kan ivaretas.

Beredskapsplanens funksjon

Beredskapsplanens viktigste funksjon er ikke å «snakke med andre innenfor Kirkens fold», men å sette i gang tiltak når Kirken blir kjent med at det har foregått saker som gjør det nødvendig å sette i gang prosedyrer, og i den forbindelse trekke inn andre instanser for å vurdere saken og treffe nødvendige tiltak og yte hjelp. Men det minnes også om Kirkens egen forfølgelse av straffbare forhold, som er nedfelt i kirkeretten (Den kanoniske lovbook). I slike saker som vi her snakker om, dvs. seksuelle overgrep mot mindreårige, kan gjerningsmannen bli ilagt Kirkens særskilte straffer, som for den dømt kan svi enda sterkere enn straffer som er hjemlet i sivil straffelovgivning, som for eksempel tap av retten til å være prest.

For Fagetisk Råd
Rønnaug Aaberg Andresen, leder

Vil du ha en bank som kjenner deg?

Stein Bentsen
kunderådgiver
Tlf. 38 17 37 76

Mange kjenner oss som banken for kristne organisasjoner i Norge. Det du kanskje ikke vet, er at vi også kan være din bank. Vi har lang erfaring med oppfølging av personkunder over hele landet.

Ta kontakt på telefon 38 17 35 00 eller www.sparebankenpluss.no for mer informasjon. Det er alltid hyggelig å prate med kjentfolk.

 BANK
- vi vil mer

Utenørs korsvei innviet i Storfjord

Storfjord Gård ligger åtte kilometer fra Stamsund i Lofoten og eies av Tromsø stift. Gården er et bruk med 150 mål dyrkbar mark og relativt store bygninger. Den ble overtatt av stiftet i 1935 og er sentrum for den katolske menigheten i Lofoten. Menigheten er Norges minste i antall medlemmer, men kirken har en av de vakreste beliggenhetene. Siden 2004 har det vært et lite cistercienserkloster der.

Torsdag 26. august ble en ny utenørs korsvei innviet på eiendommen. Et stort arbeid fra frivillige – blant annet av polske speidere – er nedlagt for at prosjektet skulle realiseres. Biskop Berislav Grgic og samtlige elleve prester i Tromsø stift var samlet til prestemøte og retrett og deltok ved innvielsen, som ble innledet med messe i den pene lille trekirken. Det gjorde også et tyvetalls medlemmer fra menigheten.

Korsveien er godt plassert i terrenget, og korset på toppen er synlig langt borte fra. Flere bilder av korsveien finnes på katolsk.no.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo); ABH/HHØ/MT (26. august 2010)

Karmelittene feiret 20 år i Tromsø

Den 8. september 2010 var det 20 år siden 12 karmelittnonner fra Karmel i Hafnarfjörður på Island ankom Tromsø for å grunnlegge et nytt kloster – det aller første kontemplative kloster i Nord-Norge. Jubileet ble høytidelig markert ved høymessen i klosterkirken, feiret av biskop Berislav Grgic søndag den 29. august, og påfølgende kirkekaffe.

karmel.katolsk.no (25. august 2010) / St. Olav

«Annus reconstructus» i Porsgrunn

Vår Frue menighet i Porsgrunn sitter på en betydelig bygningsmasse, og de senere år har det blitt tydelig at en omfattende renovering var nødvendig. Arbeidene begynte i juni, og forventes ferdige til 1. februar. Eiendommen rett ovenfor kirken kalles «Svega», en forkortelse for Sverresgate. Husene og parkeringsplassen eies av Oslo katolske bispedømme og administreres av menigheten. Huset har hatt en omskiftelig tilværelse som enebolig, pensjonat, del av søstrenes sykehus, yrkesmedisinsk klinikk med mer, før pastor Taxt overtalte bispedømmet til å kjøpe det tilbake til Kirken i 1984. Det har i noen tid vært presserende å få bygningene, både hovedvillaen og vaktmesterboligen, renoveret. Kostnadene er beregnet til om lag 5,2 millioner, og de dekkes med et byggelån, som så i sin tur betales ned på vanlig måte med leieinntekter fra totalt 11 leiligheter og hybler samt parkeringsplassen syd for huset.

Utvendig føres hovedhuset tilbake til den staslige sveitservillaen den var i 1890, mens det innvendig blir åtte moderne leiligheter. «Vaktmesterboligen» er opprinnelig et pakkhus i funkisstil, oppført på 1950-tallet. Etter grundig oppgradering skal denne bygningen huse tre hybler/leiligheter.

I tillegg til det ovennevnte er kirken, som er i stavkirkestil, tjæret, og annekset til prestegården er malt. Kirkekjelleren har hatt et betydelig fuktproblem, noe som nødvendigvis gjør omfattende drenering. Det er mulig at denne må utsettes til våren. Med lufting og pumping klarer man i mellomtiden å holde fuktigheten i kirkekjelleren tilstrekkelig i sjakk.

Menighetsbladet i Porsgrunn/Informasjonstjenesten/(3. september 2010) / St. Olav

Nytt fra kirkeutvidelsen i Stavanger

I St. Svithun menighetsblad nummer 4 kan man blant annet lese følgende om kirkeutvidelsen:

I forhold til de opprinnelige planene, er utvidelsen av St. Svithuns kirke en god del forsinket. Nå er 1. april 2011 satt som ny innflyttingsdato. I mellomtiden skal det sprenges og bygges kjeller, før bygget over bakken reiser seg og utvidelsen blir mer synlig. I mel-

lomtiden skal det settes i stand et nytt sakristi mellom kapellet og kirkens kor. To dører skal stenges, og det blir en ny og bedre trapp ned til kjelleren. Flere rom i kjelleren under sakristiet skal slås sammen, og der blir det rom for ministranter, lager og lignende. Det skal bestilles kirkebenker, skriftestoler og skap til sakristiet og ministrantenes rom. Alt dette kan gjøres uavhengig av fremgangen i de øvrige delene av bygget. Enkelt personer og grupper oppfordres til å støtte utvidelsen.

Artikkelen avsluttes med: *Nå kan vi se frem til at vi kommer i hus i god tid før påske neste år, slik at vi kan feire påsken med den verdighet og de lokaler som denne kirkeårets viktigste høytid fortjener.*

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (14. september 2010)

Bodø: Alle klassetrinn på plass

St. Eystein skole i Bodø har stadig ekspandert siden starten med tolv elever fordelt på første til femte trinn høsten 2004. Skoleåret 2010/2011 er første året med alle ti trinn på plass –

i alt 74 elever. Rektor Elisabeth Thielemann gir oss følgende glimt fra høstens første skoledag:

Da elevene kom til skolen etter sommerferien, hang det en «pakke» med sløyfe og snøre på skolens fasade. Da klokken var tolv, samlet skolen seg foran «pakken» og var klar for høytidelig avduking av nytt skilt. Hendrik (6. kl) og Krystian (7. kl) spilte fanfare på trompet, Sunniva (6. kl) og Harald (7. kl) dro i snørene, og hele skolen fra 1. til 10. klasse telte høyt 1-2-3, og forhenget gikk ned – nesten med en gang (måtte ha litt hjelp, slik er det ved «alle» store anledninger).

Da kom det flotte bildet frem! Det er laget av elevene som gikk i 5. og 6. klasse, rød gruppe, forrige skoleår. De har knust flis og laget skolens logo i mosaikk. Det var et omfattende og arbeidskrevende arbeid. Kunstverk er nå forevige på fremsiden, og de som har laget det, har fått sin heder og ære. I tillegg til kunstverket har fasaden blitt oppgradert; vegg, vinduer og inngangparti har blitt malt, og det har kommet nye skilt på inngangsdørene.

Skoleåret har nå kommet godt i gang, og hver dag får vi en påminnelse om dette med kunstverket på fremsiden.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo); hhø/mt (14. september 2010)/St. Olav

St. Ansgar menighet lanserer blogg

St. Ansgar menighet i Kristiansand har nå fått egen blogg: <http://stansgar.blogspot.com>. Siden er ment å være en enkel og brukervennlig måte å få ut informasjon til katolikker i Kristiansand.

Menighetens gamle nettsted beholdes og vil i følge sogneprest p. Frøde Eikenes etterhvert utvikles til å profilere menigheten og kirken mer grundig.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (22. september 2010)

Korhelg i Bergen: intenst, men moro!

Det er viktig for våre unge korsangere å møte andre kor som holder på med det samme. Dessuten er det sosialt verdifullt å komme på «korleir». Med dette som utgangspunkt, har det vært «barnekorhelg» i Oslo et par ganger i senere år.

Foto: Ansgar Menighet & Lovås

Denne gangen var det barne- og juniorkorene i St. Olav, Oslo, og St. Paul, Bergen, som møtte hverandre i Bergen helgen 17.–19. september. 57 jenter og gutter i alderen 6–16 år, fordelt på tre grupper etter alder, hadde sangøvelser og andre aktiviteter med base i St. Paul skole og kirke. Intenst, men moro! På programmet var en opptreden i Bergen domkirke (i forbindelse med en orgelelvkonsertert); de som kom fra Oslo, måtte selvfølgelig ha en tur i byen og med Fløibanen (i regnværet!), og sist, men ikke minst, var det å synge i søndagsmessen i St. Paul.

Dirigenter var, for oslokorene: Kristine Dingstad, og for bergenskorene: Pernille Volent. Akkompagnatør for korene var Helge Landmark.

Å bo på skolen, nesten vegg i vegg med kirken, passer godt ved et slikt arrangement. Vi er også avhengig av ledere som tar seg av det praktiske med bespising og mye annet, når så mange skal være sammen et par døgn. Her stilte Bergen med en flott stab som, med ledererfaring ikke minst fra NUK-leirer, bidro til en vellykket korhelg: Anna Vøllo, Trine Volent, Veronika Volent, Torbjørn Larsen, Johannes Ottersen og Jesper Dønnestad. Takk til alle ledere og dirigenter!

Helge Landmark (28. september 2010)

Søsterrådet gjenoppstår

På sitt møte i vår besluttede SKON (Sekretariatet for kvinnelige ordenssamfunn i Norge) å endre navn til Søsterrådet. Det var også nødvendig med en justering av statuttene. Norsk Katolsk Bisperåd har nå godkjent endringene.

Da SKON ble opprettet i 1991, erstattet det i realiteten to fora for søstre – Rådet for overforstanderinner og Søsterrådet. For ikke å bli

forvekslet med noen av dem, valgte søstrene å kalle seg Sekretariatet for kvinnelige ordenssamfunn i Norge – SKON. Siden den gang er det blitt opprettet hele syv nye klostre eller søsterfelleskap i Norge, og strukturen samsvarte ikke lenger så godt til de nye realitetene.

Søsterrådet ser det som en særlig oppgave å bistå søstre som kommer til landet, med en innføring i lokale forhold. Det er videre et nyttig sted for kontakt for søstrene seg i mellom, i tillegg til at vi er et rådgivende organ i Kirken.

Søsterrådet ved sr. Anne Bente Hadland OP, sekretær

Felles nordiske retningslinjer mot seksuelle overgrep i Kirken

Den nordiske bispekonferanse, som var samlet i Bergen fra 2.–6. september, har bestemt å arbeide fram felles retningslinjer for tilfeller av seksuelle overgrep i Den katolske kirke i Norden. De nye retningslinjene vil inneholde to deler: en prinsipiell del som gjelder alle Nordens bispedømmer, samt en del som omhandler det enkelte bispedømme og tar hensyn til landenes særegne forhold og lovverk. Sistnevnte del vil arbeides frem i det enkelte bispedømme.

Bispekonferansen har nedsatt en arbeidsgruppe som skal arbeide frem den felles, prinsipielle delen. Arbeidsgruppen ledes av biskop Bernt Eidsvig av Oslo, og nestleder er biskop Czeslaw Kozon av København. Øvrige medlemmer i gruppen er p. Pål Bratbak (pressekontakt i Oslo katolske bispedømme og sogneadministratør på Lillehammer) og sr. Anna Mirijam Kaschner CPS (sekretær for Den nordiske bispekonferanse). Arbeidsgruppen vil søke råd og samarbeid med ulike instanser og ikke minst be om en kritisk tilbakemelding fra justisdepartementene i de ulike land. Man vil også søke råd og tilbakemelding gjennom økumeniske fora.

– Jeg er glad for dette vedtaket. Vi er i dag tjent med å ha felles retningslinjer for de nordiske land. De siste månedene har vi hver på vårt hold gjort noe dyrekjøpte erfaringer som ikke må gå til spille. Jeg ser det som

naturlig og hensiktsmessig at det videre arbeidet med retningslinjene, basert på disse erfaringene, gjøres på biskpekonferansenivå. Vi håper på en åpen dialog med myndighetene i de respektive land, og også med våre økumeniske samarbeidspartnere, uttaler biskop Eidsvig.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (6. september 2010)

Bispekonferansen feiret Mor Teresa

Enhet i mangfold – Disse Mor Teresas ord må kunne sies å være beskrivende for St. Paul menighets feiring av hennes 100-års fødselsdag 4. september (i tilknytning til hennes festdag), som også falt sammen med at det var 50 år siden forrige gang den nordiske bispekonferansen møttes i Bergen.

I en St. Paul kirke, fylt til randen, ble Mor Teresas dag feiret med behørig verdighet, og som alltid når Mor Teresaøstrene feirer, er messen om mulig enda mer enn ellers preget av den internasjonale dimensjonen, denne forskjelligheten som det var så viktig for Mor Teresa at vi skulle lære å kjenne og sette pris på hos hverandre.

I messen ble det fokusert på Mor Teresas lydhørhet og lydighet til Guds røst, og en oppfordring til oss alle om å følge hennes eksempel – nonnen som forlot en trygg og meningsfull tilværelse hos Loretoøstrene, for på Herrens innstendig oppfordring å tjene ham i de fattigste av de fattige.

Denne vesle kvinnen har lagt igjen en stor arv som viser seg i over 5100 søstre fordelt på 766 ordenshus i 137 land, også i alle våre nordiske land. Men Mor Teresa har også lagt igjen en verdifull arv i bønner og ord. Dette var fokus for biskop Teemu Sippas preken, der han benyttet

anledningen til å dele med menigheten sitater fra Mor Teresas liv som hadde vært av betydning for ham personlig.

Hovedcelebrant for messen var biskop Czeslav Kozon fra Danmark, mens biskop Anders Arborelius fra Sverige benyttet anledningen i slutten av messen til å hilse søstre og de troendes forbønn. Han minnet oss alle om med hvilken modighet Mor Teresa, da hun mottok Nobels fredspris i 1979, ba oss om å tenke på og be for våre svakeste av de svake: det utfødte liv.

Med stor takknemlighet fortsatte feiringen med en rekke kulturelle innslag, både i form av underholding og mat i skolen gymsal, inntil søstre avsluttet med å gi oss alle nok en gave fra Mor Teresa: nemlig viten om at vi alle er skapt for noe større: «Å elske og å bli elsket».

Anne Samuelsen (10. september 2010)

Uttalelse fra Den nordiske bispekonferansen om romfolkets situasjon i Europa

I forbindelse med Den nordiske bispekonferansens møte i Bergen den 2.–6. september, har biskopene kommet med følgende uttalelse:

Med oro och sorg har vi, Nordens katolska biskopar, och många med oss, sett hur romernas situation i Europa har försämrats. I flera länder utsätts de för diskriminering och många av dem lever i misär och riskerats att utsättas för våld. Från vissa länder utvisas de nu under förnedrande former och utan rättslig grund.

Vi vädjar därför till myndigheterna i våra nordiska länder att se till att romernas mänskliga rättigheter respekteras i våra länder och att på Europa-nivån verka för att deras utsatta situation förbättras, så att de garanteras ett värdigt liv i trygghet.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (7. september 2010)

Belgia: Kardinal ba biskop Vangheluwe nevø om å tie om overgrep inntil videre

Under et møte den 8. april i år skal kardinal Godfried Danneels ha oppfordret en mann som er utsatt for overgrep av biskop Roger Vangheluwe av Brussel, til å tie om overgrepet inntil biskopen gikk av med pensjon. Samtalen mellom den utsatte og kardinal Daneels ble i hemmelighet tatt opp på tape og i slutten av august friggitt til belgiske medier.

«Biskopen går av neste år, så det ville faktisk være bedre for deg å vente,» skal kardinal Danneels ha uttalt. «Jeg tror ikke du gjør deg selv eller ham en tjeneste ved å rope dette ut fra hustakene.»

Etterpå skal kardinalen ha spurt den utsatte – som er en nevø av biskopen – om ikke å dra biskopens navn «ned i søla». «Han har dratt hele mitt liv ned i søla, fra jeg var 5 til 18 år,» sier den utsatte, og videre: «Hvorfor synes du så synd på ham og ikke på meg?»

Reuters rapporterer også at «mannen ber om hjelp, men Daneels, 77, som gikk av som erkebiskop av Brussel i januar, sier at han ikke kan disiplinere Vangheluwe eller informere høyere autoriteter, heller ikke pave Benedikt XVI. Biskopen bør melde seg selv, sier han.»

Også det påfølgende møtet ble hemmelig tatt opp på bånd. Kardinal Danneels og biskop Vangheluwe møtte den utsatte og en annen slektning. Etter at biskopen ba om unnskyldning, svarte nevøen: «Dette er uløselig,» og la til: «Du har splittet familien fullstendig.»

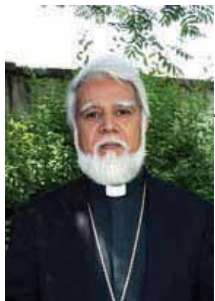
En talsmann for kardinal Danneels uttaler at den belgiske prelaten nå innser at han var «naiv» da han møtte den utsatte uten å ha forberedt seg skikkelig. «Han innser at hele tilnæringsmåten, slik den var, nok ikke var den rette,» sier talsmannen.

I sin utgave den 30. august feilrapporterte New York Times at «Vatikanet aksepterte biskopens avgang i juni». I virkeligheten annonserte Den hellige stol den 23. april (dagen da anklagen ble offentlig) at biskop

Vangheluwes avskjedssøknad var akseptert.

CWN - Catholic World News (31. august 2010)

Pakistan: Biskop lettet over avlyst koranbrenning

Den pakistanske biskop Joseph Coutts av Faisalabad sier han er lettet etter at den planlagte koranbrenningen i en Florida-basert menighet ble avlyst. I et

intervju med «Aid to the Church in Need» presiserer biskopen at kristne i Midtøsten er de som må ta konsekvensene av slike handlinger.

– Muslimer har en enormt stor respekt for Koranen, og det er alltid en risiko for at folks følelsesmessige reaksjoner her nede vil være å angripe den nærmeste kristne, sier Coutts.

Nyhetsbyrået Fides rapporterer at den annonserte koranbrenningen har ført til «uro, protester og trusler mot den kristne minoriteten som – i de fleste tilfeller – ikke har ført til direkte voldsbruk». Politiet måtte allikevel gripe inn da en kirke i Hyderabad ble steinet under feiringen av Eid al Fitr, avslutningsfesten av den muslimske fastemåned Ramadan.

Det lille katolske mindretallet i Pakistan er fremdeles rystet etter det nylige angrepet på en katolsk legmann i Karachi. Asghar Bhatti (61) ble skutt to ganger av islamske fundamentalister utenfor St. Paulus' kirke, i det den lokale presten beskriver som «en avskrekkende advarsel til alle katolikker om å stoppe forkynnelsen og legge en demper på den pastorale aktiviteten». Bhatti er nå på sykehus og skal være utenfor livsfare.

Fides, Aid to the Church in Need, CWN; Andreas Dingstad (11. september 2010)

Optimisme etter møte i katolsk-ortodoks kommisjon, Moskva benekter gjennombrudd

30 teologer fra en internasjonal katolsk-ortodoks kommisjon var i slutten

av september samlet en uke i Wien for samtaler om blant annen pavens primat. På tross av en presisering om at full enhet fremdeles er langt unna, indikerte katolske og ortodokse ledere at arbeidet med gjenforening går fremover.

Reuters rapporterte den 24. september at kirkelederne enes om at de to tradisjonene – splittet siden det store skismaet i 1054 – til slutt kan ende opp som «søsterkirker» med en gjensidig anerkjennelse av Den hellige far som leder, og samtidig opprettholde egen liturgi, tradisjoner og kirkelige strukturer.

Lederne av «International Commission for Catholic-Orthodox Dialogue» vektla den positive utviklingen innen begge kirkesamfunns arbeid for enhet, da de fredag svarte på spørsmål fra pressen.

Erkebiskop Kurt Koch, nylig utnevnt president i Det pavelige råd for fremme av kristen enhet, sa at de to kirkesamfunnene «vil berike hverandre», og at «økumenikkens basisprinsipp er utvekslingen av gaver».

– Det første skritt er å meddele hverandre individuelt hvordan vi ser for oss enhet i praksis. For Den katolske kirke er selvsagt enhet uten biskopen av Roma utenkelig. Dette er fordi spørsmålet om biskopen av Roma ikke kun er av organisatorisk art, men også teologisk. Dialogen om hvordan enheten skal formes må intensiveres. Enhet betyr at vi fullt og helt ser på hverandre som søsterkirker, sa Koch.

– Det finnes ingen mistenksomhetens slør mellom våre to kirker, uttalte den ortodokse metropolitten Johannes Zizioulas av Pergamon.

– Fortsetter vi slik, så vil Gud finne en måte å løse de vanskeligheter som gjenstår, sa Zizioulas optimistisk.

På tross av begge parters positive retorikk, presiserer erkebiskop Hilarion – formannen for Moskvapatriarkatets mellomkirkelige avdeling – 30. september at det ikke har forekommet et gjennombrudd i samtalen. I følge Hilarion dreide mesteparten av samtalen seg om biskopen av

Romas rolle i det første årtusen, og han sa at fellesdokumentet fra samtalen fremdeles ikke er klart for offentliggjøring.

– For de ortodokse deltagerne er det klart at pavens jurisdiksjon i det første årtusen kun omfattet Vesten, sier Hilarion til Interfax. Biskopen av Roma «hadde ingen jurisdiksjon over Østen», på tross av at østlige hierarker i enkelttilfeller henvendte seg til paven som en autoritet i teologiske disputer, sier Hilarion.

Kommisjonen møtes igjen om to år for å diskutere fellesdokumentet. Samtaler om det teologiske fundament for pavens primat er også ventet.

Reuters, CNA, CWN; Andreas Dingstad (28. september 2010)

Ny generalsuperior for oblatfedrene og ordensmagister for dominikanerne

Oblatfedrene, som i Norge er representert ved p. Piotr Pisarek (Askim/Moss) og p. Jagath Premanath Gunapala (Bergen), avholdt i perioden 8. september – 8. oktober sitt 35. generalkapittel i Roma. De 89 representantene har valgt sin 13. generalsuperior for kongregasjonen: p. Louis Lougen (58), nåværende superior for provinsen USA. P. Lougen, som blant annet har tjenestegjort 17 år i Brasil, skal lede over 4000 oblatfedre i 66 land. Den nye generalsuperioren etterfølger p. Wilhelm Steckling, som har vært overhode for kongregasjonen i 12 år (to perioder).

Også dominikanerordenen avholdt generalkapittel i Roma i september. Til ny ordensmagister valgte brødrene den 5. september p. Bruno Cadore (56), nåværende provinsial for dominikanerne i St. Dominikus (som tilhører den franske provins). Han var sist i Oslo 14. august, da han mottok br. Haavar Simon Nilsens løfter.

www.omiworld.org / curia.op.org (30. september 2010) / St. Olav

Evangeliet i praksis

Av Peter Kristvik Risholm

Maria Muñoz-Andreassen (42) og George Clinton Sinnappar (34) er begge aktive i Caritas-gruppen i Harstad, sammen med andre i menigheten.

Clinton er gift, har en sønn på to år og jobber på Norsk Medisinaldepot. Maria er også gift og har to gutter på ni og elleve år. I Harstad driver hun og mannen et renseri.

Maria, du er fra Guatemala, og du, Clinton, kommer fra Sri Lanka. Hvordan har dere endt opp i Harstad?

Maria: Jeg møtte mannen min på ferie her i Norge i 1997, og da var det gjort. Vi giftet oss, fikk barn og etablerte oss i Harstad.

Clinton: På Sri Lanka har det vært, og er fremdeles, en svært vanskelig situasjon for mange på grunn av konflikten mellom tamiler og singalesere. Situasjonen ble etter hvert så vanskelig for meg at jeg valgte å flykte til Norge.

Kjenner dere Caritas fra hjemlandene deres? Og jobbet dere innen frivillig arbeid der også?

Clinton: Ja, jeg kjenner godt Caritas fra Sri Lanka. Jeg jobbet også som frivillig der, men ikke for Caritas.

Maria: Jeg er også godt kjent med Caritas fra Guatemala og jobbet mye frivillig i menigheten der. I landsbyen jeg kommer fra bygde Caritas-gruppen ei kirke, den som sto der, var alt for liten og helt falleferdig. Jeg og en

Clinton Sinnappar

Maria Muñoz-Andreassen

annen jente begynte med å mase på biskopen, vi kontaktet butikker som ga oss klær vi kunne selge og murstein vi kunne bygge med. En av de som var i diakoni-gruppen, var murer, så han og noen andre frivillige sto for selve byggingen. I dag står det en stor, fin kirke der. Dette engasjementet tok jeg med meg til Norge og synes det er fint å kunne bidra i frivillig arbeid.

Hvorfor synes dere det er viktig å jobbe med diakonalt arbeid, og hva tror dere vil engasjere folk slik at flere deltar?

Clinton: Det gir livet mitt et bredere innhold og mer mening. Dessuten er det diakonale arbeidet en arena der jeg kan bidra på en positiv måte, jeg får rett og slett brukt flere av mine evner når jeg gjør det. Hvis man viser seg som en positiv og aktiv person i menigheten, tror jeg det har en god smitteeffekt og vil inspirere andre til å jobbe med diakonalt arbeid. Man viser at man har det hyggelig sammen.

Maria: Jeg er enig, det er viktig å skape en positiv atmosfære. Ikke bare bidrar en slik holdning til å rekruttere nye til Caritas-gruppen, men når man har en positiv atmosfære i Caritas-gruppen, bidrar dette til en positiv atmosfære i hele menigheten. Dessuten er det mye lettere å engasjere andre når en selv er engasjert. Da er det enklere å trekke med seg andre. Jeg er stolt over Caritas-gruppen i Harstad, vi har greid å skape en aktiv gruppe og et godt miljø.

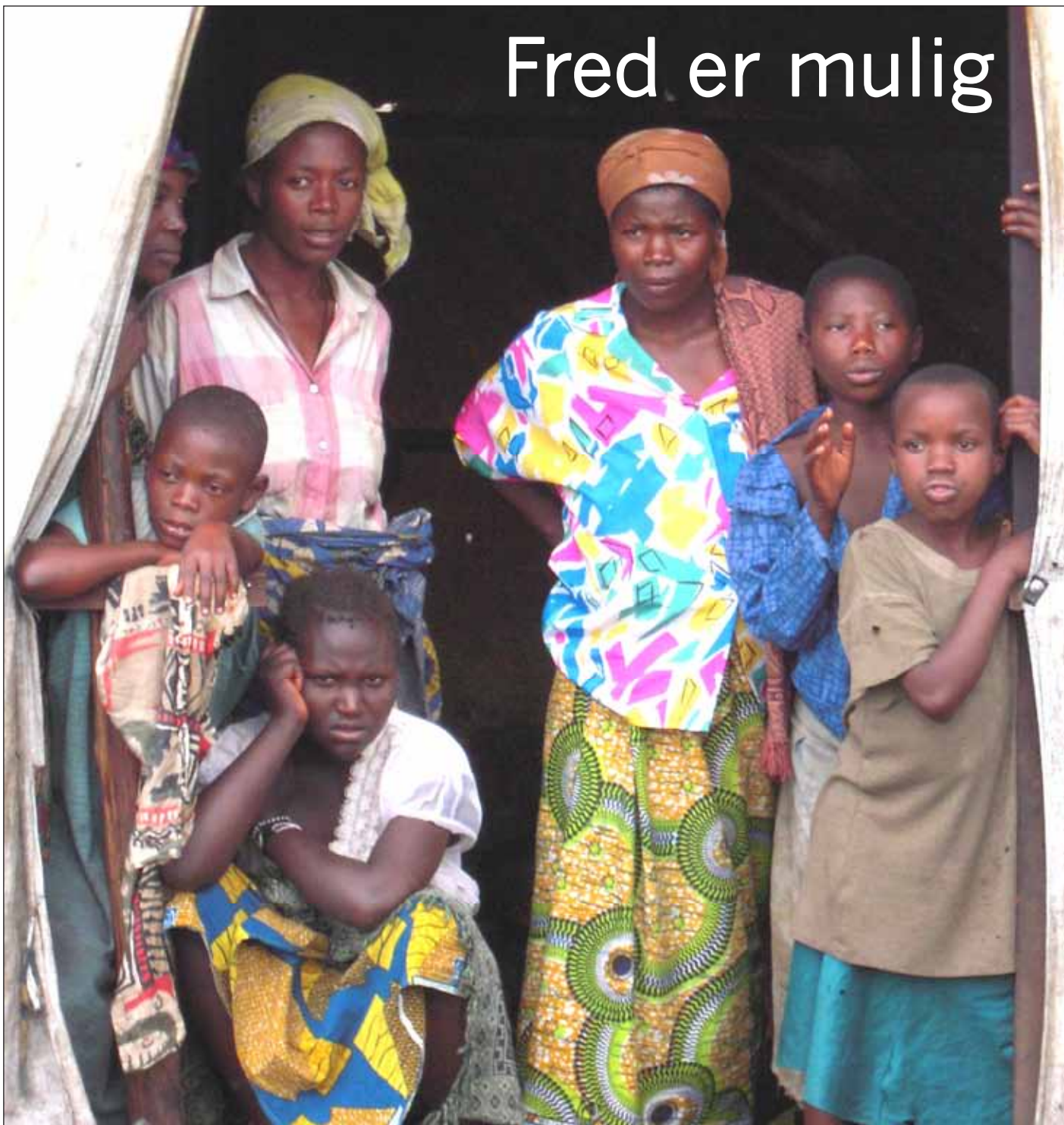
Hvilke aktiviteter har dere i menigheten?

Maria: Her i Harstad har vi en hel del forskjellige aktiviteter. Vi arrangerer loppemarked og julebord der vi også samler inn penger til Caritas. Vi har en besøkstjeneste for eldre og ensomme, og så har vi kontakt med et asylmottak her oppe. Vi hjelper også til med bilkjøring og handling på butikken hvis en ikke greier dette selv. I tillegg har vi informasjonsmøter for innvandrere i menigheten som trenger informasjon om viktige norske forhold, her har Ruth Michelsen vært den store drivkraften.

Clinton: Vi jobber aktivt med å inkludere folk i menigheten her, og for ett år siden dukket Simon opp. Han var fra Kongo og snakket ikke annet en fransk, han var svært isolert og uten nettverk. I menigheten fikk han ekstra oppmerksomhet gjennom Caritas-gruppen. Det var ei som snakket fransk og kunne oversette. Denne kontakten med oss i menigheten ble svært verdifull for Simon. Vi var det eneste sosiale nettverket han hadde i Harstad. Etter en tid ble Simon syk, han fikk vite at han hadde kreft, og ikke lenge etter døde han. Caritas-gruppen samler nå inn penger til en gravstein til Simon. Vi synes han skal ha et minnesmerke. Vi i Harstad mener at det å inkludere fremmede i menigheten er et viktig diakonalt tiltak, til og med helt avgjørende i etterlevelsen av evangeliet.

Fred er mulig

Caritas' høstaksjon 2010

Send ditt bidrag til Kirkens arbeid for fred og rettferdighet til
Caritas, kontonummer 8200.01.93433.

caritas

Caritas Norge, Postboks 9277 Grønland, 0134 Oslo. Tlf. 23 33 43 60. E-post: caritas@caritas.no. www.caritas.no

Hjelp St. Olav!

Vi velger å fortsatt satse på **et gratisblad til alle** våre katolske husstander og andre interesserte. **Støtt oss i dette!**

Vi anbefaler alle som har råd til det, å bidra med minst kr 200 i bladstøtte i året.

Gi via nett: donasjoner.no/okb

Gi via bank: 3000.22.75321

Ønsker du å få tilsendt giro i posten?

Kontakt Vidar André Eide på tlf. 23 219 510 eller via e-post: avtalegiro@katolsk.no

Ønsker du at bidraget skal gi skattefradrag, må det betales via skattefradragsordningen.

Kontakt Kjell Ivar Maudal eller Vidar André Eide på tlf. 23 219 500.

Husk å melde adresseforandring til din menighet!

GIRO

Underskrift ved girering Betalings- list

P. Ørnes

Betalt til

St. Olav kirkeblad
Akersveien 5
0177 Oslo

Kullering tilbake

Bankenummer <6407382484>

3000 22 75321

Klassisk fest

C. S. Lewis på norsk igjen!

C. S. Lewis

Se det i øynene
En sorg som min
Den store skilsmissen
Djevelen dypper pennen

Luther forlag 2010 (nyutgave)

Noen forfattere selger på skandaler – Skavlan – eller ved å hete Knausgård. Andre er evige klassikere som har noe å formidle til stadig nye generasjoner. En av disse er C.S. Lewis, blant det 20. århundres mest kjente og kjære forfattere.

Klassiker. Vi snakker om ingen andre enn mannen bak Narnia-fortellingene og en serie andre kristne klassikere. Som populær foreleser ved Oxford, vel bevandret i mytologi, middelalder og moderne kjetterier, koblet Lewis et klarttenkende hode med et fantasifullt og poetisk hjerte. Det er kort sagt grunn til å ta turen til bokhandelen når Luther forlag nå relanserer fire verker av C.S. Lewis på norsk. Grunnen blir ikke mindre av at nytutgivelsene er forsynt med forord der stort sett en yngre generasjon nordmenn setter ord på hva titlene har betydd for dem.

Bøkene vi snakker om viser mye av bredden i Lewis' forfatterskap. Han var ikke en mann som hvilte på litterære laurbær eller låste seg til bestemte temaer eller sjangere. I likhet med en av hans store inspirasjonskilder, fenomenet G.K. Chesterton, vandret han ubesværet mellom direkte trosforsvar, biografier, dikt, essayer, romaner og eventyr. Alt

båret fram med dyp innsikt i våre dårskaper og dyder, tankevekkende innfallsvinkler og solid teologi.

Djevlesk strategi. Den første av nytutgivelsene er hans gjennombruddsverk, *Djevelen dypper pennen* (*The Screwtape Letters*).

Boken vakte ikke lite oppsikt da den kom ut, siden den vist og vittig nok var vinklet fra det motsatte av forfatterens eget ståsted. Det hele er en samling noe uvanlige brev der en eldre demon løpende gir sin uerfarne nevø råd om hvordan man best kan lure en som nylig er blitt kristen, til å forlate sin tro. Selvsagt ikke med filosofiske argumenter (slik bør man holde pasienten unna), men ved å spille på alt fra stemninger og tidsånd til forføngelighet og halv-sannheter. Skal du bare lese én bok av Lewis, er dette valget.

Det sier atskillig om Lewis' evne til å nå nye generasjoner at forordet er skrevet av Morten Holmqvist, en ung teolog som har jobbet mye med ungdomskultur.

Hvorfor tro? *Se det i øynene* (*Mere Christianity*) er nok likevel C. S. Lewis' best kjente og mest leste bok. Den begynte som en serie radioforedrag holdt på BBC under Den andre

verdenskrig og ble senere redigert til en bok. Her viser Lewis med poetisk og prinsipiell penn hva kristen tro handler om og noen av grunnene til at det er rasjonelt å tro både at det finnes en Gud og at Jesus var Guds sønn. Det er skrevet både lengre og mer avanserte bøker om temaene, men det er lett å forstå hvorfor nettopp denne er blitt stående som en klassiker.

Forordet til denne boka er ved Vårt Lands kulturredaktør Olav Egil Aune.

Himmel og helvete. Den store skilsmissen synliggjør Lewis' spennvidde og evne til å skifte perspektiv. Vi har å gjøre med intet mindre enn en roman om en guidet tur til

himmelen. Vi blir med en gruppe mennesker som tilbringer hverdagen i en grå og tåkete by der alle stadig flytter lenger fra hverandre, på en busstur til et lysere og vakrere sted. Her gis de anledning til å gjøre om sine livsvalg. Når vi så ser hvordan de fleste standhaftig sier nei til å bli med inn i en annen tilværelse, møter vi et kjernepunkt i Lewis' teologi. Som han selv uttrykte ved en anledning, er helvetes dører stengt fra innsiden.

Det er ikke tilfeldig at Trond Berg Eriksen takket ja til å skrive forord til nytutgaven.

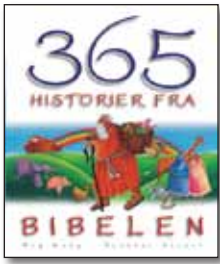

Personlig. Den siste av de fire nytutgivelsene er *En sorg som min* (*A Grief Observed*). Lewis skrev på 1930-tallet en av de beste bøkene som noen

gang er laget om Det ondes problem (*The Problem of Pain*). Mens denne har en prinsipiell og tankemessig ramme, er *En sorg som min* skrevet i kjølvannet av at Lewis' kone døde av kreft i 1960. Lewis skriver sterkt og personlig om hvor vondt det er å miste noen man elsker. Det er ikke mange bøker som på en bedre måte har vist hva sorg er og hvor vanskelig det er å takle til tider helt ukontrollerte og overveldende følelser. Kanskje nettopp fordi Lewis selv er så rasjonell, er dette en sterk opplevelse.

Nils-Øivind Haagensens forord gjør ikke boka dårligere.

Bjørn-Are Davidsen

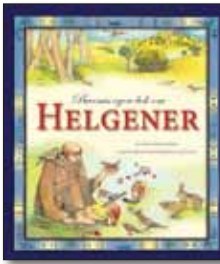

Meg Wang

Illustrert av Heather Stuart

365 Historier fra Bibelen

St. Olav forlag 2010

Christoffer Doyle

Illustrert av Maria Cristina Lo Cascio

Barnas egen bok om helgener

St. Olav forlag 2010

I sin nye satsing på barnebøker har St. Olav forlag to flotte utgivelser som forhåpentligvis mange katolske barn kan få glede av. Barnebibelen *365 historier fra Bibelen* og *Barnas egen bok om helgener* er begge gode bidrag til å gjøre Jesus og den kristne fortellingen kjent for barna.

Tilpasset. Det som er så fint med å lese barnebibelen for barn, er at bibelhistorien blir formidlet på en levende måte gjennom et barnevennlig språk og illustrerende bilder. Denne barnebibelen er i tillegg bevisst rettet mot katolske barn, fordi bibeltekstene bruker samme ordlyd som barna kjenner igjen fra bønner og messens liturgi. For eksempel sier engelen til Maria «*Hill deg Maria, full av nåde*» i bebudelsesscenen, og når vi leser fortellingen om Jesus og den romerske offiseren, kan barna kjenne igjen ordene som vi sier i nattverdiliturgi: «*Herre, jeg er ikke verdig at du går inn under mitt tak.*» Også «*Fader Vår*» står skrevet slik som vi kjenner den fra messen, og slik barna lærer den i katekesen. Denne barnebibelen har for øvrig imprimatur av biskop Bernt I. Eidsvig, noe som betyr at den ikke skal ha noen teologiske feil.

Hver fortelling står beskrevet med en kort tekst og en illustrasjon til. Tekstene er innholdsrike og med et enkelt språk. Med 365 historier har man en fortelling for hver dag i året, men av og til er fortellingene så om-

fattende at de strekker seg over flere sider og bør leses i ett. Historiene vil nok også fungere best hvis man leser dem i rekkefølge og ikke hopper fram og tilbake i kronologien. De mest kjente fortellingene, som blant annet skapelsen, Noa og juleevangeliet, tåler nok å bli lest for seg, mens den mer innfløkte israhelshistorien med konger og profeter blir mer forståelig hvis vi begynner forfra og leser i riktig rekkefølge. Dette er spesielt viktig fordi tekstene er så korte og kan bli uforståelige når de står helt alene.

Bildene. Illustrasjonene av Heather Stuart vekker blandede følelser. De er kunstnerisk utført i en slags collageteknikk som skaper et litt naivt og barnlig uttrykk. Samtidig har de fleste bildene tydelige motiver som formidler stemninger og følelser. Menneskene er store, lubne og sjarmerende med godmodige ansikter. Jeg opplever imidlertid at noen av motivene kan bli litt for små og diffuse, der skikkelsene ser ut som store fargeklatter med hode og bein, og da er det vanskelig for de aller minste å oppfatte hvem og hva bildet skal vise (blant annet i fortelling nr 148, 158 og 359). Små barn er avhengig av å forstå bildet for å holde interessen oppe, siden de ikke leser selv. Da er bildet av den hoppende glade Lasarus (i fortelling nr 295) en mye mer tydelig illustrasjon som fenger oss, både store og små, og for ikke å snakke om bildet av den gamle Simeon i tempelet når han får holde det lille blide Jesusbarnet (i fortelling nr 233).

Valget av illustratør er en av grunnene til at jeg tror denne barnebibelen treffer de litt større barna, og kanskje best dem som leser selv. Jeg tror denne bibelen kan egne seg veldig godt i katekesen og virke tiltrekkende på barna fordi tekstene er korte og overkommelige. En annen tiltrekkende detalj ved denne boken er den fine lille kvadratiske formen den har fått, som gjør at den skiller seg ut blant andre bøker.

Helgenbok. *Barnas egen bok om helgener* er en annen vakker bokutgivelse vi er glade for har kommet i bokhyllene. Det er nesten så vi spør hvorfor det ikke har vært laget en slik bok tidligere? Dette er en enkel og lettfattelig presentasjon av noen av de mest

kjente helgene gjennom historien. Hver helgen får en dobbeltside i boken, med en fortellende tekst på den ene siden og en detaljert tegning av helgenen i en kjent situasjon på den andre siden. Under overskriften får vi vite generell informasjon om helgenens fødselsår, festdag og hvem den er skytshelgen for, før det kommer en lengre fortellende tekst om helgenens liv. Slik kan barna få et første møte med helgenene, og få et forhold til dem allerede i ung alder.

De første helgenene som presenteres, er Maria, Josef og noen av disiplene. Videre blir vi kjent med helgenene fra de første tre hundre år etter Kristus, blant annet Stefan og Nikolas. Så beveger vi oss framover i århundrene, helt fram til dag. Til sammen 26 helgener blir presentert, og blant de aller nyeste helgenene finner vi Therese av Lisieux, Maximilian Kolbe og Mor Teresa.

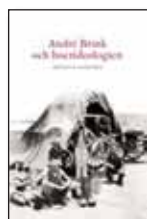
Illustrasjonene er laget av Maria Cristina Lo Cascio, og er detaljerte naturtro akvarelltegninger. Som nevnt ovenfor, er helgenen plassert i en scene som også beskriver det som vi forbinder med ham eller henne. Martin av Tours er for eksempel avbildet når han deler kappen sin med tiggeren, Frans av Assisi sitter sammen med dyr, og Johannes Bosco er sammen med barn i en skolegård. Tegningene har mange detaljer, og små barn har mye å se på mens de voksne leser for dem.

Utvalget. Som innvending er det naturlig å trekke inn mangelen på nordiske helgener i denne boken. Dette kommer nok av at det er et oversettelsesverk fra England, og at de nordiske helgenene er mindre kjent i andre land. Samtidig stusser jeg over utvelgesprosessen når det gjelder andel kvinnelige og mannlige helgener. Det kan umulig være et riktig bilde av historien når bare fem av 26 helgener er kvinner? Vi har jo mange å ta av, så det kan ikke være det. Hvorfor er ikke for eksempel Maria Magdalena, Marta, Lucia, Klara, Sunniva, Katarina, Birgitta, Jean d'Arc, Teresa av Avila, og Edith Stein tatt med, bare for å nevne noen? I vår kirke er det mannlige forbildet godt representert og alltid mest synlig gjennom prestene og biskopene, og

derfor er det nettopp svært viktig å kunne gi dagens unge jenter mange gode kvinnelige forbilder. Kanskje det kan komme flere oppfølgere i denne serien der dette blir bedre ivaretatt?

Godt tegn. At St. Olav forlag nå satser på å gi ut gode katolske barnebøker, er et svært godt tegn. Vi begynner å skjønne hvor viktig det er å formidle vår tro til barna på et språk som de forstår. Både foreldre og faddere er takknemlige for den hjelpen vi får gjennom disse bøkene. God barnelitteratur er gull verdt!

Sunniva Vang Kristiansen

Henning E. Sandström

André Brink och boerideologien

Nya Doxa 2009

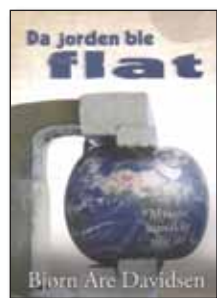
Nå i etterkant av verdensmesterskapet i fotball i Sør-Afrika, er det tid for å stifte et nærmere bekjentskap også med landets kulturliv. Et utmerket sted å gjøre dette er boken *André Brink och boerideologien* av Henning E. Sandström. Boken er en bredt anlagt studie av forfatterskapet til den sørafrikanske opposisjonelle forfatteren André Brink (1935-). I tillegg til å være skjønnlitterær forfatter med en omfattende produksjon bak seg, har Brink arbeidet som professor i engelsk ved University of Cape Town.

Sandström fokuserer på forholdet mellom etikk og litteratur med utgangspunkt i Brinks forfatterskap, med særlig vekt på seks av hans romaner og to essaysamlinger. Tematikken fremstår som svært interessant med tanke på Brinks rolle som en opposisjonell stemme i Sør-Afrika helt siden 1960-tallet. Studien aktualiserer også litteraturens rolle som samfunnskritikk; nettopp ved å fokusere på Brinks forhold til boerideologien analyserer han både innholdet i kritikken, og dennes betydning gjennom nærmere et halvt århundre av Sør-Afrikas historie.

Det går naturligvis godt an å lese Brinks romaner uten å gå veien om Sandströms bok. Samtidig vil det utvilsomt være mer å få ut av Brinks forfatterskap hvis dette kombineres med denne utgivelsen, kanskje særlig for den som er interessert i koblingen mellom teologi og litteratur. Sandström er i sin studie både opptatt av å innplassere Brinks forfatterskap i forhold til dets historiske og sosiale kontekst, men trekker også linjer til ulike former for kalvinistisk kristendomsforståelse, som igjen settes i sammenheng med boerideologien. Her viser han hvordan Brink fremstiller teologien, i kalvinistisk fundamentalistisk reformert tåning, som sentral i konstruksjonen av boerideologien, og hvordan dette har vært med på å gi en legitimering (i sosiologisk forstand) av apartheidpolitikken. På denne måten gir *André Brink och boerideologien* oss innblikk i viktige sider ved Sør-Afrikas historie, og hvordan kristendom er blitt brukt ideologisk, samtidig som vi ser hvordan Brink aktivt bruker en skjønnlitterær form til å påvirke og forandre Sør-Afrika.

Meg bekjent finnes det ingen lignende studier på nordiske språk, og knapt nok noen på engelsk. Boken fremstår som gjennomarbeidet, klartenkt og original og fortjener å få mange lesere, selv om den altså er på svensk.

Olav Hovdelien

Bjørn Are Davidsen

Da jorden ble flat

Luther forlag 2010

Bjørn Are Davidsen er blitt sivilingeniøren som har gjort det til sin bijobb å være historisk myteknuser, og da især kirkehistorisk myteknuser. Tidligere har han skrevet og vært medforfatter av bøker som «Da Vinci dekodet» og «Da kvinner fikk sjel». Begge er bøker som tar for seg negative forestillinger om kristendommen, for så å gå disse nøyere etter i sømmene.

«Da jorden ble flat» er nok en bok i denne kategorien. Den tar for seg en rekke myter om kristendommen, og da spesielt om kristendommens møte med vitenskapen. Blant temaene Davidsen tar opp, kan man nevne omstendighetene rundt Kirkens rettergang med Galileo Galilei og påstander om enorme kirkelige hekseprosesser i middelalderen.

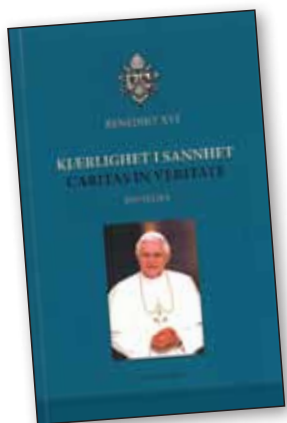
I sin gjennomgang av disse og andre myter viser Davidsen en imponerende historisk detaljkunnskap, så vel som et godt overblikk. Forfatteren er også rask og til tider festlig i sine replikker. Ja, han kan til og med være på kanten av spydig i sin kritikk av fremtredende personer som bidrar til å holde liv i disse historiske vrangforestillingene.

Selv om boken er et oppgjør med urettferdig og uriktig kritikk av Kirken og kristentroen, fornekter ikke Davidsen at Kirken dessverre ikke bare har rent mel i posen. Hans poeng er ikke å forsvare kristendommen der den har svin på skogen. Hans skyteskive er falske anklager som angriper kristendommen på tross av fornuften og historisk kunnskap. Samtidig viser han at flere av disse mytene er så utbredt at de strekker seg fra skolebøker til statsministerkontor og langt inn i academia.

Tross en frisk stil er «Da jorden ble flat» på ingen måte en krimbok som det er umulig å legge fra seg. En viss historisk interesse eller et ønske om å rette opp sine egne eller andres misforståelser er nok en fordel for å få fullt utbytte av boken. Fordelen er at det er fullt mulig å ta et tilfeldig valgt kapittel av gangen, legge den fra seg, for så å ta den opp senere.

Dette er absolutt en bok å anbefale. Den burde være obligatorisk lesestoff for alle som driver med undervisning i skoleverket, enten du underviser i naturfag, historie, kristendom eller matematikk. Om du ikke leser boken, bør du i det minste tenke deg om to ganger før du kritiserer Kirken for dens fordums handlinger – det hele kan jo vise seg ikke å stemme.

Alexander Golding

Caritate in Veritate

– kjærlighet i sannhet

Av p. Arne Marco Kirsebom SS.CC

Vår moderne verden blir stadig mer komplisert og uoversiktlig. Dette kan gå utover mennesket på mange måter. Den katolske kirke bruker sin sosiallære for å formidle en visjon om mennesket og en forståelse av det som vil beskytte det. Sentralt i katolsk tenkning står personen. All katolsk etikk og moral, teologi og sosiallære kan godt sies å være lagt opp for å respektere og verne om personen.

Dessverre formidler ofte mediene et snevert bilde av Kirken og dens lære. Kirken har et helhetlig syn på mennesket, verden og tilværelsen basert på åpenbaringen av Guds vilje i Jesus Kristus. Da Kirken ledes av Den Hellige Ånd gjennom historien, søker den å være en stemme i verden som vil hjelpe menneskeheten til å bygge opp en god verden for alle i tråd med Guds vilje.

Encyklikaens innhold

I encyklikaen «Caritas in Veritate», «Kjærlighet i sannhet», som siden i vår foreligger på norsk på St. Olav forlag, ønsker pave Benedikt XVI å aktualisere Kirkens sosiallære i forbindelse med 40-årsjubileet for pave Paul VI's encyklika «Populorum Progressio», «Folkenes utvikling», fra 1967. Pave Benedikts encyklika skulle vært ferdig på et tidligere tidspunkt, men grunnet finanskrisen valgte Paven å utsette utgivelsen for å kunne ta med tanker rundt økonomi.

I innledningen understreker Paven med en gang at «Kjærlighet i sannhet» er «den primære drivkraft bak en sann utvikling av hvert menneske og

hele menneskeheten» (par.1). Det gir mennesket kraft til å engasjere seg for rettferdighet og fred. Gud er kilden for denne kraften, som er uløselig forbundet med kjærligheten.

Deretter følger et kapittel om «Populorum Progressio». Her er det verdt å merke seg at Paven mener at den må leses i sammenheng med to andre av pave Paul VI's tekster, nemlig «Humane Vitae» og «Evangelii Nuntiandi». De tre tekstene samlet gir en beskrivelse av Kirkens lære om mennesket og dets utvikling (15).

Videre skriver Paven om menneskets utvikling i vår tid og peker på forskjellige trekk ved den i det neste kapitlet, mens han i det tredje kapitlet tar for seg forskjellige sider ved samfunnet og økonomien. Deretter skriver han om sammenhengen mellom folkenes utvikling, deres rettigheter og plikter også i forhold til miljø.

I denne sammenhengen er det viktig at Paven understreker at der er en sammenheng mellom rettigheter og plikter i et samfunn. I vår tid kreves det for lett rettigheter, men der glemmes pliktene som følger med rettighetene. Han gjør videre oppmerksom på vårt ansvar for miljøet og trekker frem det vesentlige synspunktet at vi også må se vårt ansvar for det menneskelige miljøet. Vår omgang med mennesket og vår omgang med naturen må henge sammen. Det er lite troverdig når et samfunn på den ene siden går inn for abort, mens man på den annen side vil verne naturen.

I det femte kapitlet skriver Paven om samarbeid mellom menneskene og samfunnene før han til slutt i encyklikaens konklusjon understreker at vi

alle tilhører «Guds familie som hans barn». Det er viktig for å være i stand til å «fremhjelp en ny tankegang og å stille ferske krefter til tjeneste for en ekte helhetlig humanisme» (78). Videre skriver han at «utvikling omfatter oppmerksomhet overfor det åndelige liv, genuin respekt for erfaringene med tiltro til Gud, åndelig fellesskap i Kristus, tiltro til Guds forsyn og barmhjertighet, kjærlighet og tilgivelse, selvfornektelse, mottagelse av ens neste, rettferdighet og fred» (79).

Begrepet utvikling

For bedre å forstå hva Paven og Kirken mener med ordet «utvikling», har jeg også sett på pave Paul VI's encyklika «Populorum Progressio» fra 1967. Under avsnitt 6 skriver Paven at mennesket lengter etter å være «fri for elendighet, være sikret et livsunderhold, helse, fast arbeid, beskyttelse mot situasjoner som skader hans menneskeverd, stadig voksende ytelsesevne, bedre utdanning, med ett ord: mer arbeid, mer læring, å eie mer for å bety mer». Mange steder er ikke samfunnene i stand til å svare på sine borgeres lengsler og håp.

Men nå tenkte ikke pave Paul VI bare på en økonomisk og materiell utvikling. Under avsnitt 14 understreker han at den sanne utviklingen må være omfattende og må ha hvert menneske og hele mennesket for øyet. Etter Guds plan er hvert menneske kallet til å utvikle seg (15). Ved bruk av sin ånd og sin vilje kan mennesket vokse, bli mer verdt, mer fullkommen. En vekst som ikke er vilkårlig, men som skal være rettet mot Gud, som er den første sannheten og det høyeste gode (16). Med andre ord dreier begrepet «utvikling» i Den katolske kirke seg

om å bli helt og fullt en kristen i sann betydning av ordet. Jo mer en person lykkes i å være kristuslik, være det Gud vil, jo mer blir personen seg selv. Kirkens sosiallære krever av de verdslige samfunn at de må være bygget slik at mennesket har mulighet til å utvikle seg til et sant menneske slik Gud har tenkt seg det.

Noen bemerkninger

Noe som etter min mening har gjort encyklikaen tung å lese til tider, er ønsket om å trekke inn de økonomiske forhold. Slik den er utgitt, fremstår den som en skrift hvor noen deler er skrevet av flere personer uten at det ser ut til å ha vært en sluttredaksjon av dette innholdet. Teksten har en god del gjentakelser. En redaksjon burde ha strammet den opp. Ofte er det uklart hva som menes, da eksempler som kunne virke forklarende, er utelatt. Avsnitt nummer 46 på sidene 83 og 84 i den norske teksten kan stå som eksempel på tanker hvor noen konkrete eksempler kunne ha hjulpet på forståelsen av innholdet.

Videre ville jeg gjerne sett at Paven hadde tatt opp miljøspørsmålene på en tydeligere og tyngre måte i encyklikaen. Bare om noen få tiår kommer

langt ute på feil vei. Det guddommelige oppdraget om å legge under seg jorden, kan ikke bety at vi får ødelegge den. Dessuten er jeg overbevist om at den teologiske grunntanken om at mennesket er skapt i Guds bilde, også er et oppdrag i forhold til den ikkemenneskelige delen av skaperverket. I oss og vår omgang i og med skaperverket skal resten av skapelsen gjenkjenne Guds bilde. Forstått slik, mener jeg encyklikaen burde tillate seg en langt mer kritisk tone til menneskehetens omgang med naturen og dens ressurser og burde advart mot den farlige veien vi befinner oss på.

I den nære fremtiden vil nok menneskeheten oppleve sterke forandringer av samfunnet slik vi kjenner det i dag. Tanken om at alle skal ha arbeid, er i seg selv riktig, men den kan neppe bestå i en forlengelse av stadig mer vekst og industri. Ideen om en industri og økonomi i kontinuerlig vekst gjennom et kontinuerlig øket konsum, er fatal for menneskehetens fremtid. Her burde encyklikaen vært tydeligere.

I den verden vi befinner oss i, spiller Kirken en viktig rolle med sin sosiallære, og alle katolikker og mennesker

Vår omgang med mennesket og vår omgang med naturen må henge sammen. Det er lite troverdig når et samfunn på den ene siden går inn for abort, mens man på den annen siden vil verne naturen.

de klimatiske forandringene til å føre til stadig sterkere problemer. WMO (verdens metereologiorganisasjon) ser en del av dette årets ekstreme vær i direkte forbindelse med den globale oppvarmingen, helt i tråd med det forskerne har advart oss om for adskillige tiår siden. Kjernen i problemet er det enorme utslippet av CO₂ og andre gasser vi forårsaker med industrialiseringen og energiforbruket. Jo kraftigere CO₂-utslippet kan reduseres i dette tiåret, jo bedre vil det være for både menneskehetens og skaperverkets fremtid.

Selvfølger vil ikke menneskeheten kunne ødelegge skaperverket som sådann, men det faktum at mange arter allerede er dødd ut, understreker at menneskeheten allerede befinner seg

av god vilje burde være kjent med den. I mange sentrale spørsmål gir den viktige ledetråder for avgjørelser og beslutninger i samfunnet. Utfordringen å virkelig kunne se personen i mennesket og handle til menneskets beste er kanskje større enn noen gang. Men det får ikke føre til at man viker unna utfordringen, men møter den og søker de beste løsninger for alles beste. Den nye encyklikaen er en viktig brikke i Kirkens bidrag for dette og bør derfor leses og tas med i refleksjonen over mennesket, verden, samfunnet, økonomien, politikken, fremtiden, ansvaret, kallet og våre felles utfordringer.

Les også

Intervju med Caritas Norges Kari-Mette Eidem om encyklikaen i Broen nummer 4/2009.

* * *

Pave Benedikts encyklikaer

«Caritas in Veritate» er Benedikt XVI's tredje encyklika. De to første er også utgitt på norsk på St. Olav forlag: «Gud er kjærlighet – Deus Caritas Est» og «Frelst i håpet – Spe Salvi»

Alle tre koster kr. 98.-

Pavens bønneintensjoner

2010

Oktober 2010

At katolske universiteter stadig mer må være steder hvor det i evangeliets lys er mulig å erfare den harmoniske enhet som finnes mellom tro og fornuft.

At verdens misjonsdag må skape forståelse for at oppgaven med å forkynne Kristus er en helt nødvendig tjeneste som Kirken er kalt til, til beste for hele menneskeheten.

November 2010

At ofre for narkotika og andre former for avhengighet takket være det kristne fellesskapet må finne styrke i vår frelsende Gud til en radikal livsendring.

At kirkene i Latin-Amerika må fortsette med misjonsinitiativet lansert av kontinentets biskoper og gjøre den til del av Guds folks universelle misjonsoppdrag.

Desember 2010

At våre erfaringer av lidelse må være en mulighet til å bedre forstå uroen og smerten hos mange som er alene, syke eller gamle, og bevege oss alle til å yte dem generøs hjelp.

At alle jordens folk må åpne sine dører for Kristus og hans evangelium om fred, rettferd og forbrødring.

Kallet

Per Kværne – St. Olav Domkirke, Oslo

Evangelieteksten i dag handler om å høre Kristi stemme og å følge ham (Joh 10, 27-30). Teksten handler med andre ord om det å motta et «kall».

At denne teksten kommer i påsketiden, er ikke tilfeldig, for påsketiden peker frem mot pinsen, det øyeblikk da Kirken ble skapt og tok fatt på det misjonsoppdrag som den oppstandne Kristus hadde gitt disiplene. Det var jo dagen før pinsefesten at et brus i luften og tunger av ild senket seg ned over disiplene: «I samme øyeblikk ble de fylt av den hellige Ånd, og de begynte å tale i andre tungemål, alt etter hva Ånden gav dem å forkynn» (Apg 2,4), og fra da av og til denne dag er det Den Hellige Ånd som kaller kvinner og menn til å forkynne evangeliet.

Å motta et kall blir ofte forstått som å motta Guds kall til ordenslivet eller til et liv i tjeneste som prest. Og det er ingen tvil om at den som velger en slik livsvei, må ha en overbevisning om å ha et kall. Men et kall fra Gud dreier seg om mer: Det er å la Den Hellige Ånd bli virksom i hele ens person – i tanker, ord og gjerninger. Og dette gjelder *alle* kristne, for alle kristne mottar et kall fra Gud, selv om ikke alle hører det, og slett ikke alle følger det. Å elske et annet menneske, å være trofast og lojal – det er et kall, det er det største av alle kall Gud kan gi, og også det vanskeligste å følge. Å utøve et yrke, å gjøre sitt beste på arbeidsplassen eller i hjemmet – det er å svare på et kall fra Gud, for uten det daglige strev ville samfunnet, grunnlaget for all kjærlighet og omsorg, ikke kunne eksistere. Kjærlighet, omsorg og solidaritet med hverandre er vår viktigste tjeneste for Gud, enten vi er

leg eller geistlig, enten vi lever i eller utenfor et kloster.

For noen vil trofasthet mot kallet til å følge Kristus føre langt ut over dagliglivets tjeneste. Utallige er de kvinner og menn fra alle kristne kirker som har gått i døden i trofasthet mot Kristus og det kall de har mottatt fra ham. En slik martyr er erkebiskop Oscar Romero av San Salvador, som ble myrdet av en snikskytter mens hans feiret messen 24. mars 1980. Da han ble utnevnt til biskop i 1977, var Romero ansett for å være en konservativ, boklærd prest. Men Gud hadde andre planer. Tre uker etter utnevnelsen som biskop ble en nær venn myrdet av myndighetenes dødsskvadroner fordi han hadde hjulpet bøndene med å organisere kooperativer. Der og da fikk Oscar Romero et nytt kall, og fra samme dag av ble han en fryktløs forkjemper for

Spørsmålet er ikke om vi er «for katolske» eller «ikke katolske nok». Spørsmålet er om vi vil være Kristi disipler.

de fattige og undertrykte i et land der dødsskvadronene malte sin hilsen på husveggene: «Vær patriot – drep en prest!» Romero fikk styresmaktene, de rike og sine medbiskoper mot seg, men for de fattige ble han en uredd talsmann. Derfor gikk det da også bare tre år før han selv ble et blodvitne for evangeliet. Idag æres han som en helgen i sitt hjemland, mens saligkårsprosessen går sin sakte og usikre gang i Roma.

Det er opp til hver og én av oss å svare Gud slik gutten Samuel gjorde da Herren kalte på ham om natten: «Tal, Herre, din tjener hører!» (1. Sam 3, 9-10). Men Kirken er mer enn summen av enkeltmennesker. Kirken er et fellesskap, en organisme som besjeles av Den Hellige Ånd. Var den ikke det, var den forlapt. Og Kirken som helhet – og dermed hver enkelt av oss – har i denne tid et kall: å ikke trekke seg inn i Kirken som en slags Noas ark, men å gå ut i verden, der hvor menneskene er, og vitne om den oppstandne Kristus. Spørsmålet er ikke om vi er «for katolske» eller «ikke

katolske nok». Spørsmålet er om vi vil være Kristi disipler, for uten Kristus er hierarkiet, sakramentene, lovene og tradisjonene intet annet enn tomhet.

Menneskeheten trenger Kirken, men den trenger ikke en ghetto. Den trenger en kirke som våger å være et åpent rom der vinduene står på vid vegg og solen får skinne inn, og vinden, Den Hellige Ånd, får blåse gjennom rommet så gardinene blaftrer, for som Jesus selv sier: «Vinden blåser dit den vil, du hører den suser, men hvor den kommer fra og hvor den blåser hen, det vet du ikke. Og slik er det også med dem som blir født av Ånden» (Joh 3, 8).

De som er «født av Ånden», det er alle døpte, det er oss, og vårt kall er å skape en kirke som er åpen, i dialog, som er villig ikke bare til å belære, men fremfor alt til å lære, en kirke

som tør stille spørsmålsteget ved seg selv slik at den kan gjenvinne autoritet i samme grad som den slutter å være autoritær.

I fjor utga fengselsprest Kjell Arnold Nyhus en bok, *U Alminnelig. Jon Fosse og mystikken*. Nyhus er en klok mann, som det er verdt å lytte til. Hans konklusjon gjelder også for vår kirke: «En kristendom som ikke søker et språk og uttrykk som favner det hele, har ingen sjanse til å overleve i åpent lende. Bare i en bunkers. ... Kirkens innerste kall og eksistensberettigelse er å hjelpe den enkelte inn i et dypere fellesskap med Gud og slik seg selv. Det er ikke et program for tilbaketrekning, men veien til det universelle. Jo dypere vi kommer, desto mer allment, for sannheten er én.»

Å leve i denne sannhet, er vårt kall.

Dette er en forkortet versjon av en preken for kallssøndagen (25. april) 2010 i St. Olav domkirke, Oslo.

NYHET

Katolsk Informasjonstjeneste:

KATOLSK ALMANAKK 2011

- med adressebok og liturgisk kalender

For første gang utgir St. Olav forlag katolsk almanakk, som samkjører flere publikasjoner for Den katolske kirke i Norge. **Kalenderseksjonen** inneholder ukedagsslag og liturgiske referanser for hver dag i kirkeåret, gjeldende liturgiske farge, angivelse av tidebønner, helgenfester og andre høytider samt dager med kirkeplikt og offisielle flaggdager. Tidsperioden er kirkeåret, fra 1. søndag i advent 2010 til ut året 2011. **Adresseboken** er lagt opp som adresseboken «Den katolske kirke i Norge 20...».

208 sider – Innbundet – 978-7024-229-0

Fra biskop Berislav Grgic' kalender*

4/11	Tromsø: Årsrequiem for biskop Goebel
8–15/11	Retrett i Kevelaer (Tyskland)
19–22/11	I Dublin
1/12	Møte i finansrådet

*Åjour per 29/9

Fra biskop Bernt Eidsvigs kalender*

27/10	Legfransiskanerne, St. Hallvard, Oslo
28–29/10	Liturgikommisjonen
30–31/10	Pastoralrådet i OKB
1–22/11	Ferie
23/11	St. Peter menighet, Halden
24/11	Pastoralrådets arbeidsutvalg
25/11	Katolsk-luthersk samtalegruppe
25/11	Religions- og livssynslederforum
26/11	Foredrag på erfaringskonferanse Kirkens Ressurssenter
30/11	Konsultorkollegiet i OKB
3/12	Seminar om det permanente diakonat
4/12	Jubileum, Lillehammer

*Åjour per 4/10

Kaller Kristus deg til å bli en av Kirkens diakoner?

Biskop Bernt Eidsvig ønsker at tjenesten som diakon styrkes i vår lokalkirke. Diakonembetet har sin opprinnelse i oldkirken og dens omsorg for de fattige og nødlidende i menigheten (jfr. Apg 6,1-6). Senere ble denne tjenesten kun betraktet som et trinn på veien til prestevielsen, men Det annet Vatikankonsil gjeninnførte diakonatet som et permanent embete, åpent for gifte menn. Den permanente diakonen er del av bispedømmets geistlighet.

Som den hellige Stefan er diakonen kalt til å tjene Kirken som biskopens og prestenes medhjelper i samsvar med sine anlegg og evner. Gjennom ordinasjonens sakrament utrustes han med Helligånden til å tjene Guds folk i liturgien, i forkynnelsen av det glade budskap, og i tjeneste for mennesker med behov for særlig omsorg.

Kommisjonen for det permanente diakonat i Oslo Katolske Bispedømme har derfor tatt initiativ til et innføringsseminar om det permanente diakonat, og vi inviterer interesserte menn til Katarinahjemmet i Oslo, fra fredag 3. desember 2010 kl. 15 til lørdag kl. 15:30.

- Gode norskkunnskaper er nødvendig for utbytte av samlingen.
- Av plasshensyn, kan vi ikke garantere at alle kommer med.
- For de som trenger overnatting har vi reservert noen rom på Katarinahjemmet.

Under og etter seminaret er det anledning til å utdype refleksjonen om dette er en vei for deg, og om du eventuelt ønsker å søke om opptagelse i formasjonsprogrammet for permanente diakoner. Skriftlig påmelding, til innføringsseminaret 3.-4. desember 2010 innen 20. november 2010 til koordinator for Kommisjonen for det permanente diakonat i OKB: Sr Else-Britt Nilsen OP, Katarinahjemmet, Gjørstads gate 9, 0367 OSLO Tlf: 23 21 54 10; Else-Britt.Nilsen@katolsk.no Husk å nevne om du trenger overnatting. Gi også gjerne litt informasjon om deg selv – så blir det lettere å planlegge seminaret! Har du spørsmål, kan du enten kontakte Sr Else-Britt eller

Diakon Henrik von Achen, St. Paul kirke, Nygårdsgaten 3, 5015 Bergen, Tlf: 55 21 59 50 / 55 16 27 38; Henrik.Achen@katolsk.no

Vi hjelper de døde når vi ber for dem

Kjenner du noen som er døde? Kanskje har du gode minner om dem. Kanskje gjorde dere fine ting sammen, og hvis de var gamle, fortalte de helt sikkert fra den gang de selv var barn.

Jesus har vunnet over døden, slik at vi skal få leve evig med Gud. Selv om vi dør, så er ikke det slutten. Gud har forberedt et mye bedre liv for oss sammen med ham. Jesus har sammenlignet det med en bryllupsfest. Den festen er vi invitert til.

Når vi skal i bryllup, må vi forberede oss, vi må dusje og ta på oss fine klær. Festen hos Gud må vi også forberede oss til, vi må skrifte våre synder, delta i messen og gjøre gode ting mot andre mennesker. Ikke alle rekker å bli helt klare til festen med Gud når de dør. Da er det fantastisk at vi kan hjelpe dem, slik de kanskje hjalp oss mens de levde sammen med oss.

Vi hjelper de døde med å komme inn til festen med Gud når vi ber for dem. I Kirken ber vi spesielt for de døde på Alle sjelers dag. Det er den 2. november. Men vi bør også be for dem ellers. Tenn et lys for dem, og be denne bønnen:

«Herre, gi dem den evige hvile. Og la det evige lys skinne for dem. De hvile i fred. Amen.»
Denne bønnen kan du gjerne lære utenat.

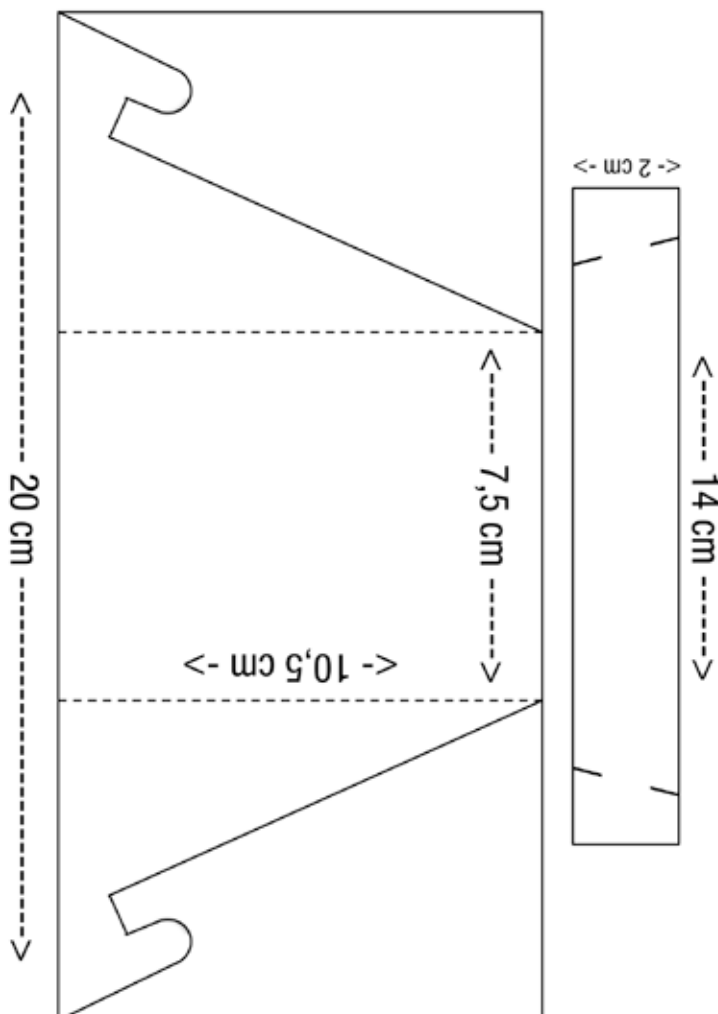
Lag et bildestativ, og tenn et lys for en du var glad i

Foto: P. Aniliter © iStockphoto.com

Finn frem et bilde av den du vil be for.

- Lag et stativ av kartong. Kopier modellen på et kartongark.
- Bruk linjal. Klipp ut langs de strekede linjene, og brett langs de prikkede.
- Plasser den rektangulære (avlange, firkantede) biten ned i hakkene der bildet skal hvile.
- Nå kan du plassere bildet på stativet.
- Sett en telysestake foran og tenn lyset, be bønnen som du finner i teksten på denne siden.

Den hellige Karl Borromeus (1538-1584)

– helgen i en brytningstid

I kirken San Carlo al Corso i Roma står Olavs-alteret, som ble innviet der i 1893 og som mange norske katolikker tar turen innom for å besøke når de først er i Roma. Men i denne kirken oppbevares også relikviene til Den hellige Karl Borromeus, som kirken er oppkalt etter. En del av hans hjerte er stilt ut i en glassmonter nesten helt innerst i basilikaen.

Det er ikke fritt for at mange av våre tanker og assosiasjoner vil kunne gå til vår egen tid og dagens situasjon for Kirken, i kjølvannet av sakene med misbruk av barn i kirkelige miljøer som har vært offentliggjort, når vi ser på Den hellige Karl Borromeus og hans liv. Men da reformasjonsbevegelsene i ulike deler av Europa tok av på 1500-tallet – og det endte som kjent med brudd – befant Kirken seg praktisk talt i en dyptpløyende krise på de fleste plan; organisatorisk, økonomisk, dogmatisk og moralsk. Den generelle indre krisen var i det hele tatt bakgrunnen for at bruddet i og med reformasjonene overhodet ble en mulighet. Det samfunnsmessige bildet på denne tiden kompletteres dessuten av at kristenheten var under stadig militære angrep utenfra, og at epidemier av pest stadig kom og gikk i ulike områder. Veldig mange mennesker omkom under tragiske omstendigheter, og mentalitetshistorikere har fremsatt en teori om at livet til vanlige folk på denne tiden var preget av spesielt mye frykt og angst.

Oppryddingsarbeid

Den hellige Karl Borromeus' minnedag feirer vi den 4. november, og hans innsats for Kirken i en svært vanskelig tid kan ikke overvurderes. La det med det samme gjøres klart at Karl Borromeus i utgangspunk-

tet ikke var noen hvem som helst i samfunnet; han var født i en rik og velposisjonert italiensk adelssekt, og dette gav ham de beste muligheter til både å kunne leve et liv i materiell luksus og å befeste sin egen politiske makt. Men ikke en eneste av sine gode muligheter til å øve innflytelse på sin samtid skuslet Karl bort til å berike seg selv eller å promotere sin egen person. Han var overbevist om at han hadde fått et kall til å tjene Kirken, og han fulgte det. Hans onkel, som han hadde et meget nært bånd til, ble pave i 1559 – pave Pius IV. Karl, som da var 21 år og hadde studert teologi, ble utnevnt til hans privatsekretær. Gjennom den innflytelsen dette gav ham, fikk han i 1562 overbevist paven om å kalle inn til den siste sesjonen av Trientkonsilet (1545-63), som noen år tidligere var blitt avbrutt pga. uenigheter. På konsilet gikk Karl i bresjen for å trumfe gjennom en lang rekke med reformer – som blant annet gikk ut på organisasjon, liturgi, sakramentsforvaltning og trosopplæring i Kirken – og han utarbeidet en katekisme, *Catechismus Romanus*; den første komplette oversikten over Kirkens troslære i paragrafer.

Da han senere ble erkebiskop av Milano, tok han fatt på et omfattende oppryddingsarbeid og gjennomførte tiltak som var i tråd med Trientkonsilets dekreter. Noen av problemene han møtte på da han begynte som biskop der, var at presteskaper levde i påfallende utskeielser og at mange vanlige folk var svært overtroiske og villfarne hva angikk troen, fordi de ikke hadde mottatt noen katekese på flere generasjoner. Disse forholdene var vel å merke ikke spesifikke kun for Milano-bispedømmets del, men var signifikante for store deler av Kirken generelt. Karls vellykkede oppryddingsarbeid kom etter hvert til å statuere et eksempel til etterfølgelse også for mange andre bispe-

Statue av Karl Borromeus i Milano

dømmer i tiden som fulgte etter den store kirkereformen.

En av Kirkens største reformatorer

Karl Borromeus er blitt stående som en av Kirkens største reformatorer i historien. Han fikk frem det beste i de posisjonerte prester og teologer han kom til å arbeide sammen med, og han viste mot til å fremme sine friske ideer i møtet med en ellers noe satt stab i Roma. I forbindelse med konsilet greide han å få gjennomslag for det meste han ønsket å få endret innen administrasjon og organisering, samt innen presteskaper. Han må videre berømmes for den store intelligens han utviste, og den ekstraordinært reflekterte innsikt i sin egen tid, samt hans fremoverskuende blick. Den omsorgen han hadde for alle mennesker rund seg, er forbillig; han gav sjenerøst bort av sin egen eiendom og inntekt til de fattige, og veiledet og hjalp sine familiemedlemmer til å leve et moralsk rett liv.

Karl Borromeus ble få år etter sin død saligkåret og ble helligkåret i 1610 av pave Paul V. Vi takker for Den hellige Karl Borromeus' talenter og at han viste mot, ansvar og handlekraft i en vanskelig og avgjørende tid for Kirken.

Camilla Cselenyi,

Kateketisk Senter

Meget forsinket kan vi melde at sr. **Sylvia Krisch** flyttet fra St. Olavs Senter på Voss til St. Franciskus Xaveriussøstrenes kommunitet på Marias Minde i Bergen 1. september i fjor. På Voss bor fortsatt sr. **Margareta Maria Huizer**.

St. Olav

Siden 26. juli i sommer er sr. **Walburgis Schwarzer** OSC lokal superior for Høyesteinane kloster i Larvik. Klosteret hører inn under abbe-

dissen i Ennis i Irland. Sr. Walburgis ble født i Merane, (Sachsen)/Tyskland 19. november 1943, hvor familien var evakuert fra Bremen. Familien vendte tilbake til Bremen fra Øst-Tyskland i 1945. Trådte inn i den tyske kongregasjonen av *Franziskanerinnen vom hl. Martyrer Georg* i 1961, avla første løfter i 1965 og evige løfter i 1969. Utdannet sykepleier og jordmor. Virket 15 år i søstrenes medisinske apostolat på landsbygden i Tanzania, frem til 1986. Ble overført til klarissene (OSC) i Paderborn i 1989. Kom til klarissenes kommunitet (Høyesteinane kloster) i Larvik i 2002.

Sr. Walburgis overtar etter sr. **Elaine Cope** OSC, som har ledet klosteret i Larvik siden søstrene ankom. Sr. Elaine er innvilget sabbatsår. Hennes adresse i denne tiden er c/o Redemptoristine Sisters, St. Alphonsus Road, Dublin 9, Irland.

St. Olav

www.stjoseph.no melder at sr. **Anette Moltubakk** CSJ er reist til videreutdanning i Irland. Sr. Anette har arbeidet som spesialpedagog på St. Sunniva

skole. I to år har hun permisjon fra skolen for videreutdannings- og fordypningskurs. Hun har gjennomført PKU kurs, pastoral-klinisk utdanning på Lovisenberg sykehus og to kurs på St. Beuno's, Wales, med fordypelse i ignatiansk spiritualitet og åndelig veiledning. Fra slutten av august 2010 til juni 2011 er hun i Dublin for å ta utdanning i Formation Ministry Programme. Siden St. Josephsøstrene i den norske provins har fått tilvekst av både kandidater og postulanter fra Vietnam, skal sr. Anette etter disse to år gå inn i formasjonsarbeid som blant annet innebærer innføring i klosterlivet, undervisning og åndelig veiledning.

Hennes adresse frem til juni 2011 er c/o Daughters of Charity, St. Catherine's, Temple Hill, Blackrock, County Dublin, Irland

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (31. august 2010)/St. Olav

Etter å ha fått forelagt søknad fra p. **Wojciech Egiert** MSF, Hammerfest, om utreden fra kongregasjonen Misjonærene av Den hellige familie (MSF), har pave Benedikt XVI ved Kongregasjonen for ordenslivet i brev av 20. mai 2010 gitt bevilgning (*indultum*) til utreden. Dette løser ham ifølge kirkeretten delvis og helt fra båndene til kongregasjonen ved hhv. antagelse på prøve og inkardinasjon i Tromsø stift. P. Egiert aksepterte bevilgningen 28. august 2010. Biskop-prelat Berislav Grgic av Tromsø antok Egiert på prøve i Tromsø stift 30. august.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (2. september 2010)

Helene Lund, medlem av økumenisk kommisjon i Oslo katolske bispedømme og vikarierende sekretær for biskop Bernt Eidsvig, forsvarte fredag den 8. oktober sin doktorgradsavhandling ved Det teologiske menighetsfakultet. Tema for Lunds avhandling er *Conflicting Ecclesiological Discourse in the Special Commission on Orthodox Participation in the World Council of Churches from 1998 to 2002*. Lund har vært medlem av OKBs økumeniske kommisjon siden 1. oktober 2007 og har også i flere år representert Den katolske kirke i

Norges Kristne Råd (aktivt varamedlem av styret).

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (2. september 2010)/St. Olav

På sitt landsmøte 10.-12. september valgte Norges Unge Katolikker (NUK) ny leder og nytt arbeidsutvalg (AUV). **Alexander Golding** ble valgt som ny leder

av organisasjonen. Til AUV ble **Sven Billington**, **Lars Blom**, **Irek Demianiuk** og **Thao Phuong Huynh** valgt. Varamedlemmer ble **Vilde Brecke** og **Quyen-Di Ngoc Phan**. Alexander Golding overtar etter **Jardar J. Maatje**, som har ledet organisasjonen i to perioder.

Et høydepunkt på landsmøtene er ofte utnevnelsene av æresmedlemmer, noe som ikke skjer hvert år. Men i år fikk den eksklusive klubben hele tre nye medlemmer, nemlig p. **Olav Müller SS.CC**, **Theresa Jee** og **Mang Le Van**. Alle tre har gjort seg ettertrykkelig fortjent til æresbevisningen. Begrunnelsene kan leses på nuk.no. Der kan man også lese p. **Andreas Rupprechts** avskjedsord. Landsmøtet var hans offisielle punktum som ungdomsprest, en stilling han har hatt siden 1. februar 2007. 20. september begynte han som sogneadministrator for St. Gudmund menighet på Jessheim, og stillingen som ungdomsprest står vakant.

www.nuk.no/St. Olav

Den 9. september ble br. **Erik Varden** OCSO diakonviet av Malcolm McMahon OP, biskop av Nottingham. Diakonvielsen fant sted i br. Eriks klos-

ter Mount Saint Bernard Abbey i England, hvor han trådte inn i 2002 og avla evige løfter 6. oktober 2007. Han holder for tiden på med en lisensgrad i østkirkestudier ved Pontifical Oriental Institute i Roma.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (13. september 2010)

I slutten av august ankom p. **Lukasz Gruchala** Norge og St. Paul menighet i Bergen. P. Lukas ble født 26. februar 1979 i Bochnia, Polen og presteviet av

biskop Wiktor Skworc den 31. mai 2004 i Tarnów, Polen. Planen er at han skal gjøre tjeneste som kapellan i Bergen, som har vært uten polsk prest siden Dom Albert Maczka flyttet til Trondheim tidligere i måneden. Menighetens polske kapellan, p. **Dariusz Buras**, er bosatt i Førde og har ansvar for sjelesorgen i Sogn og Fjordane.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (13. september 2010)

Domorganist i St. Olav domkirke i Oslo **Helge Landmark** har utgitt et orgelhymnarium på Norsk Musikforlag. Samlingen er ment

som et bidrag til variert salmespill, i bruk sammen med vanlig koralbok. Heftet inneholder orgelsatser til ca. 100 hymner, de fleste av disse står både i Lov Herren og Norsk Salmebok. Organister i katolske kirker kan ha nytte av utgivelsen, da det inneholder orgelsatser til rundt 70 av de mest brukte norske og latinske hymnene i Lov Herren.

KI - Katolsk Informasjonstjeneste (Oslo) (16. september 2010)/St. Olav

Med virkning fra 1. november er **Lilia Popil Grube** ansatt i 70 % stilling som rådgiver ved nasjonalsjelesorgen i Oslo katolske bispedømme. Grube

er født 10. mars 1977 i Buchach (Ukraina). Flyttet til Polen i 1994 og Norge 2002. Hun har fem års utdanning innen anvendt lingvistikk fra Universitetet i Warszawa og jobbet som koordinator på Nordbybråten transittmottak for asylsøkere og flyktninger i tre år, samt som tospråklig lærer i grunnskolen i perioden 2007–2010. Lilia Popil Grube behersker norsk, polsk, ukrainsk, engelsk, russisk og italiensk og overtar stillingen etter **Margareta Tumidajewicz**.

Pater **Martin Pater** O.Cist., f. 28. april 1979, presteviet 17. mai 2008, fra cistercienserklosteret i Kraków-Nowa Huta, ankom 7. juni 2010 til Storfjord for å leve i klosteret Fjordenes Dronning ett år.

Melding fra Nord-Norge Stift (25. september 2010)

Siden sist St. Olav er det blitt avholdt valgt til menighetsråd og OKBs pastoralråd i flere menigheter. Navnene er offentliggjort på katolsk.no

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSFAKULTET

mf.no/katolsk

KATOLSKE STUDIER

kontaktpersoner
Våre studieveiledere vil gjerne hjelpe deg med en utdanningsplan tilpasset din studiesituasjon.
E: teologi@mf.no

Program for katolske studier ved Menighetsfakultetet våren 2011

I de senere årene har Menighetsfakultetet arbeidet med å etablere et katolsk studietilbud og fagmiljø. Nytt av året er et ekklesiologikurs i samarbeid med Newmaninstituttet i Uppsala og Studium Catholicum i Helsinki.

Ekklesiologi og eskatologi TEOL2463 (10 stp)
Hoveddelen av undervisningen vil foregå i to obligatoriske langhelger, 10.–13. februar og 3.–6. mars i i Göteborg. Emnet undervises blant annet av sr. Else-Britt Nilsen OP, p. Antoine Lévy OP og p. Thomas Orylski. Det er begrenset med plasser på kurset, og Norges andel er 12 plasser.

Fundamentalteologi og fundamental moralteologi TEOL1461 (10 stp)
Dette er en del av årsenheten i kristendom/RLE, spesielt beregnet på katolske studenter.

Kvinner i Den katolske kirke TEOL1462 (10 stp)
Kursansvarlig er sr. Else-Britt Nilsen OP. Undervisningen foregår på lørdager.

For studier våren 2011 er søknadsfristen 1. desember. For nærmere informasjon om studier og opptak, se www.mf.no/katolsk. Ta kontakt med studieveileder dersom du har spørsmål: teologi@mf.no eller tlf. 22 50 05 00.

Når det enkle er vakkert

Da cisterciensernonnene på Tautra lette etter en inntekstkilde, var det viktig for dem å finne noe som harmonerte med deres identitet og kunne tilpasses døgnrytmen i klosteret. Svaret ble såpe.

Av Heidi H. Øyma

Den nå så berømte Tautra-såpen, kjent blant annet fra TV-programmet *Newton*, begynte i det små. Flere år før klostergrunnleggelsen fikk sr. GilChrist, en av søstrene som senere kom til Tautra, såpelagingsutstyr i gave. Hun leste seg opp på emnet og startet på hobbybasis i kjelleren i *Our Lady of the Mississippi Abbey* i Iowa, Tautras moderkloster. Hun ga abbedissen såpe i julegave. Den falt i smak, og klosteret begynte såpesalg i mikroskopisk skala.

Da det ble snakk om grunnleggelsen, var spørsmålet hva slags arbeid som ville passe. Moderklosteret er kjent for sin sjokolade, men søstrene ønsket et produkt med lengre holdbarhet, og støttegruppen for Tautra Mariakloster frarådet også sjokoladeproduksjon.

Sr. GilChrist tok med seg såpeingredienser fra USA og kokte i liten skala i et veldig trangt såperom. Såpen ble solgt i en 70 centimeters hylle i det provisoriske klosteret. Etter et par-tre år meldte behovet for større salgsmuligheter seg. De innredet en enkel salgsbod og kalte den Tjelden. Nå som klosteret er ferdig med egne salgslokaler, gjør denne boden tjeneste som osteutsalg hos brødrene på Munkeby.

«Og så BER dokker»

Når St. Olavs utsendte blir vist rundt i de store, ferdige produksjonslokaler, som er flott integrert i helheten i klosteranlegget, er det vanskelig å forestille seg at produksjonen begynte i så liten skala og for så kort tid siden. Tautra lager nå 22 ulike såpetyper, diverse sorter krem og

Foto: St. Olavs Helsehus

en shampoo med granatepleolje. Dessuten har de salver, deriblant en mot muskelsmerter som er St. Olavs redaktørs hemmelige våpen rundt deadline. Det eneste som ikke er vegetabilsk i produktene, er strutseolje fra en gård på Ranheim.

Sr. Hanne-Maria gir oss innblikk i både historie og produksjonsmetoder, og ord som kaldprosess, såpebase og eteriske oljer fyller hodet. Det er mye informasjon, men så mye forstår vi i alle fall at her legges både spesialkompetanse og mye kjærlighet ned i arbeidet. Alt er svært gjennomført, for eksempel med egen design på esker og emballasje. På noen av eskene kan man blant annet lese: *Denne håndlagde såpen er laget av nonnene i Tautra Mariakloster, et cistercienserkloster på øya Tautra i Trondheimsfjorden. Nonnene benytter godkjente økologiske råvarer, som er miljøvennlige. De lager såpen som en bønn for fred.*

Budskapet på eskene har gjort inntrykk. En dame ringte søstrene etter å ha kjøpt «en så god krem» på Hurtigruta. «Og så BER dokker!» utbrøt hun i telefonen.

Som såpe på olsokmarkedet

Det var olsokmarkedet som viste hvor stort potensiale det lå i såpen fra Tautra. Søstrene fra *Our Lady of the Mississippi* ankom Tautra i slutten av februar 1999, og trodde ikke de ville komme i gang med produksjon så fort, men Støttegruppen sa at de kunne selge til olsokmarkedet under Olavsfestdagene i Trondheim. Under markedet fikk klosteret stadig beskjed fra utsalgsboden: «Vi trenger

Foto: St. Olavs Helsehus

Sr. Hanne-Maria heller i såpeformer

mer såpe.» Salget gikk over all forventning, og på ti dager måtte klosteret registrere seg som momspliktig virksomhet. «Jeg visste Hellig Olav var god med været, men ante ikke at han var god med økonomi,» lød en av kommentarene.

Siden har støttegruppens bod under Olavsfestdagene alltid vært blant de mest populære, med mange kunder som stikker innom år etter år. Den foreløpige rekorden stammer fra året kronprinsparet var på besøk. Bodene fikk maksimal publisitet i Adressa, og det var strålende vær gjennom alle festdagene. Det året hadde søstrene planlagt retrett og gjort unna det de trodde var nødvendig produksjon på forhånd. Men etter

Foto: St. Olav bokhandel

Kunstsåpe

Olsok-messen fikk de beskjed fra boden: «Vi trenger mer såpe.» Det var folkesammenstimling foran utsalget. Resultatet var at søstrene måtte lage og pakke såpe gjennom hele retreaten.

«Det er vår stil»

Det er ikke bare fordi såpene hadde salgspotensiale at søstrene valgte å satse på dem. Som episoden med damen fra Hurtigruta og produksjonsanleggets plassering i bygningsmassen illustrerer hver på sin måte, er såpelagingen en integrert del i søstrenes kontemplative klosterliv.

Virksomheten innebærer mye manuelt arbeid. Ikke bare selve produksjonen, men også å pakke i esker, etikettering og utsendelse med mer innebærer mange manuelle operasjoner. Det passer i et kontemplativt kloster. «Det er vår stil,» sier sr. Hanne-Maria. Da de skulle velge næringsvei, var det viktig å finne noe som kunne passe i klosterrytmen, at man kunne forlate produksjonen og gjøre seg ferdige til tidebønnene og annet.

Salget av de ulike produktene dekker nå klosterets normale utgifter. Målet er ikke å maksimere produksjonen. Derfor har søstrene også sagt nei til mange henvendelser fra utenlandske firmaer. «Innenlandskunder får alltid,» sier sr. Hanne-Maria, «men noen ganger er det ventetid fordi såpeproduksjonen skal innordnes i klosterlivet.»

«For oss er klosterlivet det første,» forklarer hun, «og den lille hjemmeindustrien er en viktig del av livet. Cisterciensere – den typen nonner vi er – skal livnæres av eget arbeid. Og manuelt arbeid er en måte å be på, det passer til vårt liv med kontinuerlig bønn. Såpeproduksjonen med

Foto: St. Olav bokhandel

Produksjonshallen

Foto: St. Olav bokhandel

Godt utvalg i besökscenteret på Tautra.

alle de manuelle operasjonene, er velegnet for denne typen klosterliv. Samtidig legger vi vekt på at det skal være et håndverksprodukt.»

Hvis man går fra produksjonslokale til motsatt ende av klosteranlegget, kommer man til kirken, et renlinjet rom, preget av lys og vakre materialer. Det slår en at prinsippene bak kirkerommet og håndverksproduksjonen er de samme. «Det er viktig at det ser vakkert ut,» sier Sr. Hanne-Maria – og mener såpene – «både vakkert og enkelt. Det skal tale om Gud.»

Hvordan kjøpe?

På www.klosterkrem-saape.com finnes oversikt over forhandlere. St. Olav bokhandel i Oslo er en av dem.

De som bor langt fra en forhandler, kan bestille fra Tautra via samme side eller Tautra Mariakloster, 7633 Frosta, saape@tautra.no, tlf. 74 89 07 79.

Det er best med skriftlige bestillinger.

Noen av produktene

Ovale såper:

- Julekryddersåpe (til jul)
- Fersken og krem
- Grønn te
- Jordbær & eple (sommer)
- Tautra strandsåpe
- Lavendel
- Liljekonvall
- Mandel & honning
- Ringblomst
- Tautra rose
- Syrin /vår og sommer)
- Onyx (med trekull, spesielt for menn)

Dronningsåper

- Ris (med lavendel)
- Havre (med sandeltre-vanilsje)
- Spelt (med agurk og dill)
- Geitemelk og strutseoljesåpe

Kaldprosess-såper (firkantede)

- Havre
- Einerbær skrubb
- Sitron-gulrot
- Te-tre – med strutseolje, brennesle og tang
- Aloe vera med strutseolje
- Hud og hårvask med granateple

Krem

- Agurs ansiktskrem (agurk, avocado og einerbær)
- Nypekrem vitamin C (med nypeolje, te-tre, aloe vera)
- Etterbarberingskrem med aloe vera og agurkurt
- Lavendel hånd- og hudkrem
- St. Olav behandling lett krem (lotion)
- Hudbalsam (pilegrimsbalsam)
- Babybalsam
- Tigerbalsam
- Leppebalsam

Fullstendig oversikt på

www.klosterkrem-saape.com

B

NORGE P.P. PORTO BETALT

Klostertanker

Br. Hallvard Thomas Hole – er ordenskandidat for fransiskanerne

Fattigdomsløftet – et kall til kjærlighet

Fattigdomsløftet som ordenspersoner avlegger, kan i dagens samfunn virke paradoksalt. Materielle goder er en selvfølge, en menneskerett, og fattigdom bekjempes med alle mulige midler og bør i aller høyeste grad bekjempes.

Ikke bare ved stønader og tilskudd, men ved grundige forandringer i de økonomiske og politiske strukturer som fører til urettferdig fordeling. Derfor kan det virke paradoksalt at noen velger å leve i fattigdom, ja til og med selvmotsigende og hyklersk. På en eller annen måte er man jo i ordenslivet alltid i besittelse av de nødvendige ting, av og til også av overflødig materielle goder. Hvilken betydning har da det løftet ordenspersoner avlegger om å leve i fattigdom?

Den hellige Frans av Assisi, kjent for sin higen etter fattigdommen, personifiserte den og kalte den «Fru Fattigdom». Fru Fattigdom var en høyt elsket hjelper på veien til Gud, og hun forlot aldri Frans. Selv ved sin død ønsket han å bli lagt naken på bare bakken for å være helt fattig i møte med Skaperen. Her støter vi på fundamentet for fattigdomsløftet. Overfor Skaperen er mennesket fattig. Mennesket er i sin eksistens og sitt vesen fattig. Intet av det som mennesket er eller har, tilhører det selv, men er en gave fra Gud. Grunnlaget for å avlegge fattigdomsløftet er akseptasjonen av ens eksistensielle fattigdom overfor Gud Skaperen. Det handler altså ikke om å gi avkall på noe for å leve fattig, men om en grunnleggende aksept av forholdet mellom Gud og mennesket. Gud er alt, jeg er intet. Derfor utbryter Frans: «Min Gud og

mitt alt!» eller: «Hvem er Du, Herre, og hvem er jeg?!» En konsekvens av en slik aksept, er at alt blir en gave, fra selve livet til den minste materielle ting. Alt tilhører Den Allmektige.

Tre år før sin død fikk Frans forberedt en krybbe i Greccio. Den fattige Kongens fødsel ble synliggjort, «enkelhet ble hedret, fattigdom ble opphøyet og ydmykhet anbefalt» (Fra Thomas av Celanos første biografi om Den hellige Frans).

I forholdet til Jesus Kristus, Frelseren, får fattigdommen en helt ny dimensjon, en i aller høyeste grad frelsende dimensjon. Den Enbårne Sønn forlater himmelen og blir et menneske. Gud Sønnen blir fattig, han gir avkall på sitt eget, og som menneske aksepterer han at Faderen står høyere, men ikke av hensyn til seg selv. Gud blir fattig for oss. Jesu selvfornedrelse/fattigdom er ikke et resultat av et ønske om resignasjon for så å bli opphøyet, men et resultat for «å være for» (proeksistens). Han ønsker menneskets frelse. Fattigdomsløftet som et element i Kristi etterfølgelse og foreningen med ham, innebærer å gi avkall på seg selv for å «være for andre».

Frans så også at det blant brødrene hans fantes ting de disponerte og som de gjorde krav på eierskap til, eller de oppførte seg som om det var deres, og da befalte han at huset eller tingen skulle forlates, slik at det ikke skulle stride med den evangeliske fattigdom. Til slutt står altså fattigdomsløftet for oss som et avkall på materielle goder, dvs. en ubundethet til dem, ved å leve uten eiendom. Frigjort fra tingenes verden, materielt, og siden i sinnet, kan mennesket bli fylt av Den Hellige

Ånd. Hvis mennesket bare er opptatt av tingenes verden, og den fullstendig opptar tanke og sinn, forhindrer vi vår disposisjon overfor Den Hellige Ånds virke. Hvis mennesket elsker seg selv, stiller det seg til disposisjon for den helliggjørende Ånden. Dog, for at han skal kunne virke er det nødvendig å tømme seg for alt annet. Fattigdomsløftet er i så måte ikke et uttrykk for solidaritet med fattige, men en stadig omvendelse fra synd, og særlig syndige forhold til ting, av kjærlighet til Gud og seg selv.

Fattigdomsløftet innebærer en relasjon til den Treenige Gud, Skaperen, Frelseren og Helliggjøreren, som uttrykker seg i kjærligheten til Gud, nesten og en selv. Fattigdomsløftet er et kall til kjærlighet. Først i denne sammenheng kan fattigdomsløftet tolkes, f. eks. som et tegn på solidaritet med de fattige.

Fattigdomsløftet setter «å være» over «å ha», men først og fremst betyr det «å elske».

ST.
OLAV

Vi takker!

Per 1. oktober er det kommet inn kroner 99 897,- til St. Olav, inkludert gaver via skattefradragssystemet og givertjenesten på nett.